



BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS  
CENTRALNABANKAR EPUBLIKËK OSOVA  
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

# Buletini i Bilancit të Pagesave

S H T A T O R 2 0 1 0 / N R . 1 0



BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS  
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA  
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

# **Buletini i Bilancit të Pagesave**

**BOTUES** Banka Qendrore e Republikës së Kosovës ©  
Zyra e Kryeekonomistit  
33 Garibaldi, Prishtinë 10 000  
Tel: ++381 38 222 243  
Fax: ++381 38 243 763

**Faqja e internetit** [www.bqk-kos.org](http://www.bqk-kos.org)

**Adresa elektronike** [statistics@bqk-kos.org](mailto:statistics@bqk-kos.org); [economicanalysis@bqk-kos.org](mailto:economicanalysis@bqk-kos.org)

**KRYEREDAKTOR** Gani GËRGURI

**REDAKTOR** Mentor GECI

## SHKURTESAT:

ATP	Agjensioni për Transferimin e Parasë
BE	Bashkimi Evropian
BEC	Kategoritë Kryesore Ekonomike
BP	Bilanci i Pagesave
BPM5	Manuali i Bilancit të Pagesave (edicioni i pestë)
BQE	Banka Qendrore Evropiane
BQK	Banka Qendrore e Republikës së Kosovës
CEFTA	Marrëveshja Mbi Tregtinë e Lirë në Evropën Qendrore
EJL	Evropa Juglindore
EULEX	Misioni i Bashkimit Evropian për Sundimin e Ligjit
FMN	Fondi Monetar Ndërkombëtar
IÇK	Indeksi i Çmimeve të Konsumit
IHD	Investimet e Huaja Direkte
KFOR	Forca Ushtarake e NATO-së në Kosovë
NNEK	Norma Nominale Efektive e Këmbimit
NREK	Norma reale Efektive e Këmbimit
PBB	Produkti i Brendshëm Bruto
pp	Pikë Përqindje
SRTN	Sistemi i Raportimit të Transaksioneve Ndërkombëtare
TKPK	Trusti i Kursimeve Pensionale të Kosovës
UNMIK	Misioni i Kombeve të Bashkuara në Kosovë

## SIMBOLET KONVENCIONALE:

- " " dukuria nuk ekziston
- " . " dukuria ekziston, të dhënat nuk janë në dispozicion
- " ... " zero ose afër zeros
- (e) e vlerësuar
- (p) preliminare
- (r) e reviduar

## INFORMATË:

Për një përshkrim më të detajizuar të terminologjisë, ju lutem që t'i referoheni Metodikës mbi Statistikat e Bilancit të Pagesave.





**PËRMBAJTJA:**

1. Përmbledhje Ekzekutive -----	7
2. Zhvillimet Ekonomike në Eurozonë dhe Evropën Juglindore-----	8
3. Zhvillimet Makroekonomike në Kosovë -----	9
4. Bilanci i Pagesave-----	13
4.1. Llogaria rrjedhëse -----	13
4.1.1 Mallrat dhe shërbimet -----	13
4.1.2 Të ardhurat dhe transferet rrjedhëse-----	18
4.2 Llogaria kapitale dhe financiare-----	19
4.2.1 Investimet e Huaja Direkte-----	19
4.2.2 Portfolio investimet, investimet tjera dhe asetet rezervë -----	22
5. Shtojca statistikore -----	23



**Lista e tabelave:**

Tabela 1. Llogaria rrjedhëse në vendet e EJL-së -----	9
Tabela 2. Bilanci tregtar i Kosovës, në milionë euro-----	14
Tabela 3. Indeksi i Performancës së IHD-ve -----	20

**Lista e figurave:**

Figura 1. Rritja reale e PBB-së-----	10
Figura 2. Indeksi i çmimeve të konsumit-----	11
Figura 3. Bilanci i llogarisë rrjedhëse -----	13
Figura 4. Kategoritë kryesore të strukturës së eksporteve -----	14
Figura 5. Kategoritë kryesore të strukturës së importeve-----	15
Figura 6. Importet sipas BEC-it -----	15
Figura 7. Struktura e eksporteve sipas partnerëve tregtarë-----	16
Figura 8. Struktura e importeve sipas partnerëve tregtarë -----	16
Figura 9. Llogaria e shërbimeve -----	17
Figura 10. Transferet rrjedhëse -----	18
Figura 11. Llogaria financiare neto-----	19
Figura 12. Struktura e IHD-ve sipas aktivitetit ekonomik -----	21
Figura 13. Investimet e huaja sipas vendit të origjinës-----	21

**Lista e kutive:**

Kutia 1. Indeksi i performancës së IHD-ve -----	20
---	----

## 1. Permbledhje Ekzekutive

Vitet 2008 dhe 2009 për ekonominë globale paraqitën vite me sfida të mëdha duke pasqyruar krizën ekonomike globale. Reflektimi i krizës financiare në ekonominë reale ishte mjaft i shpejtë gjë që ndikoi edhe që niveli global i tregtisë të pësojë rënie të theksuar. Si rezultat i rënies së aktivitetit tregtarë, rritja negative ekonomike ishte karakteristikë e shumë ekonomive botërore. Në vitin 2010, u shfaqën shenjat e para të stabilizimit ekonomik për shumë vende dhe përfundim të theksuar të aktivitetit tregtarë. Si rezultat i këtyre zhvillimeve, edhe ekonomitë e vendeve më të zhvilluar u përmirësua dhe rrjedhimisht, ndikoi që edhe aktiviteti ekonomik në vendet në zhvillim të përmirësohej. Edhe në rajonin e Evropës Juglindore (EJL) u shfaqën përmirësime të aktivitetit ekonomik dhe rritje pozitive e PBB-së. Eksportet nga vendet e EJL-së shënuan rritje si rezultat i rritjes së kërkesës në nivel global, përderisa, efekti i çmimeve ishte më i moderuar. Investimet e Huaja Direkte (IHD) në vitin 2010 konsiderohet se kanë vazhduar të shënojnë rënie në vendet e EJL-së, ndërsa, edhe asetet rezervë vazhdojnë të karakterizohen me një luhatshmëri të konsiderueshme.

Si rezultat i përmirësimeve, sidomos në kërkesën e jashtme, në ekonominë e Kosovës janë vërejtur disa përmirësime, veçmas në eksporte të cilat arritën nivelin më të lartë historik. Përkundër rritjes substanciale të eksporteve, niveli i lartë i importeve vazhdon të krijojë një deficit të theksuar tregtarë, dhe rrjedhimisht, deficit në llogarinë rrjedhëse. Deficiti i llogarisë rrjedhëse deri në fund të tremujorit të tretë arriti në 16.9 të PBB-së, që nëkrahim me vitin paraprak, paraqet një rritje të lehtë. Ndikim relativisht i lartë në thellimin e deficitit të llogarisë rrjedhëse kishte rritja e theksuar e importit të shërbimeve krahas nivelit relativisht të ngashëm në eksport të kësaj kategorie. Bilanci i të ardhurave ishte relativisht i ngashëm me vitin paraprak, duke rezultuar në efekt të vogël në llogarinë rrjedhëse. Dërgesat e emigrantëve, përkundër rënies modeste, vazhdojnë të jenë një komponentë e cila në masë të konsiderueshme ngushton deficitin e llogarisë rrjedhëse. Gjatë kësaj periudhe, dërgesat e emigrantëve shënuan rënie të modeste. Në kuadër të transfereve rrjedhëse, ndikim pozitiv në llogarinë rrjedhëse kishin edhe transferet e realizuara për qeverinë qendrore.

Llogaria kapitale dhe financiare u karakterizuar rënie të lehtë të bilancit pozitiv. Investimet e huaja direkte vazhduan të kenë një nivel relativisht të ngjashëm me vitin paraprak, ndërsa, rënia e lehtë e bilancit pozitiv të llogarisë kapitale dhe financiare më shumë i adresohet rritjes së theksuar të portfolio investimeve si dhe rritjes së aseteve rezervë. Kategoria e 'investimeve tjera' gjatë kësaj periudhe u karakterizuar me rënie gjë që ndikoi në përmirësimin e llogarisë kapitale dhe financiare.

## 2. Zhvillimet ekonomike në Eurozonë dhe Evropën Juglindore

Gjatë gjysmës e parë të vitit 2010 vendet e eurozonës u karakterizuan me zgjerim të vazhdueshëm të aktivitetit ekonomik, përdërisa në tremujorin e tretë 2010, PBB-ja e eurozonës shënoi një rritje kuartale prej 0.4 përqind. Rritja ekonomike në eurozonë kryesisht i atribuohet riaktivizimit të kërkesës vendore si dhe rigjallërimit të vazhdueshëm të ekonomisë globale, e cila rezultoi në rritjen e kërkesës për eksportet e eurozonës. Përmirësimi i gjendjes ekonomike në vendet e eurozonës në masë të madhe i atribuohet edhe masave të ndërmarra nga autoritetet e këtyre vendeve që kishin për qëllim restaurimin e sektorit financiar si dhe nxitjen e aktivitetit të përgjithshëm ekonomik. Në këtë kontekst, gjatë vitit 2010 Banka Qendrore Evropiane (BQE) vazhdoi të mbajë normën bazë të interesit në nivel të ulët prej 1 përqind. Ndër masat e ndërmarra vlen të veçohet themelimi i Fondit Evropian për Stabilitet Financiar në vlerë prej 440 miliardë euro. Ky fond është themeluar me qëllim të ruajtjes së stabilitetit financiar, si dhe për t'iu siguruar ndihmë 27 vendeve anëtare të Bashkimit Evropian (BE), në rast të vështirësive buxhetore. Po ashtu, Komisioni Evropian miratoi programin për ndihmë drejtuar bankave me probleme të prekura nga kriza kreditore në Greqi. Ndërsa, sa i përket tejkalimit të krizës buxhetore në Greqi, FMN dhe vendet tjera të eurozonës ndihmuan Greqinë me 110 miliardë euro.

Deri në tremujorin e tretë 2010, shkalla e papunësisë në eurozonë ishte mesatarisht 10 përqind. Në kuadër të vendeve të eurozonës, Spanja dhe Irlanda regjistruan shkallën më të lartë të papunësisë, prej 20 përkatësisht 14 përqind. Norma vjetore e inflacionit në eurozonë deri në gusht 2010 arriti në 1.6 përqind (-0.2 përqind në gusht 2009).

Gjatë vitit 2010, zhvillime pozitive u shënuan edhe në ekonomitë e vendeve të Evropës Juglindore (EJL). Në tremujorin e tretë 2010, të gjitha vendet e EJL-së shënuan rritje ekonomike, megjithëse me normë të moderuar të rritjes. Shqipëria është një ndër vendet e rajonit që prinë me normën më të lartë të rritjes ekonomike prej 4.9 përqind, pasuar nga Serbia dhe Mali i Zi me rritje prej 2.7 përkatësisht 2.0 përqind. Vendet e rajonit, megjithatë, vazhdojnë të kenë norma të larta të papunësisë. Vendet që raportuan normën më të lartë të papunësisë në vitin 2010 ishin Kosova (rreth 45 përqind; vlerësim i vitit 2009), Bosnja e Hercegovina (43.2 përqind) dhe Maqedonia (31.7 përqind). Sa i përket inflacionit, norma më e lartë u shënuan në Serbi (7.7 përqind) dhe Kosovë (4.4 përqind).

Nga tremujori i dytë në tremujorin e tretë 2010, në eurozonë u regjistrua rritje e eksporteve, megjithëse me ritëm të ngadalshëm. Rritja e eksporteve në tremujorin e tretë 2010 ishte rezultat i rritjes së vëllimit, ndërkohë që çmimet e eksporteve u rritën në masë të moderuar. Po ashtu, në krahasuar me periudhën e njëjtë të vitit 2009, eksportet e eurozonës në tremujorin e tretë 2010 shënuan rritje prej 24.6 përqind. Në anën tjetër, edhe importet e eurozonës shënuan rritje vjetore 28 përqind, duke kontribuar kështu në përkeqësimin e deficitit të llogarisë rrjedhëse në eurozonë. Deficiti i llogarisë rrjedhëse në tremujorin e tretë 2010 u rrit në 16.4 miliardë euro (0.4 miliardë në tremujorin e tretë 2009). Llogaria e shërbimeve në eurozonë shënoi bilanc pozitiv, ndërsa llogaria e të ardhurave shënoi deficit. Deficiti i llogarisë së të ardhurave në eurozonë erdhi si pasojë e rënies së të ardhurave nga investimet dhe zvogëlimit të portfolio investimeve. Sa i përket llogarisë financiare, në tremujorin e tretë 2010, eurozona shënoi rënie si të investimeve të huaja direkte (IHD) ashtu edhe të portfolio investimeve.

Viti 2010 u karakterizua me përmirësim të indikatorëve ekonomik edhe në vendet e EJJ-së. Gjatë këtij viti, bilanci tregtar dhe bilanci i llogarisë rrjedhëse në vendet e EJJ-së në përgjithësi u përmirësua. Megjithatë, deficitet e llogarisë rrjedhëse akoma mbetet i lartë në disa prej vendeve të rajonit, si në Mal të Zi (32.1 përqind e PBB-së), Kosovë (16.9 përqind e PBB-së) dhe Shqipëri (11 përqind e PBB-së). Mirëpo, krahasuar me periudhën e njëjtë të vitit të kaluar, deficitet e llogarisë rrjedhëse në Mal të Zi dhe Shqipëri ka shënuar rënie, kryesisht për shkak të përmirësimit të bilancit tregtar. Ndryshe nga viti 2009, viti 2010 u karakterizua me rritje të konsiderueshme të eksporteve dhe me rritje më të ngadalësuar të importeve në të gjitha vendet e EJJ-së. Në vendet e rajonit, në tremujorin e tretë 2010 rritja më e madhe e eksporteve u shënuar në Kosovë dhe Shqipëri me 92.4 përkatësisht, 51 përqind. Megjithatë, në rastin e Kosovës dhe Shqipërisë, duhet marrë parasysh bazën e vogël të eksporteve. Ndërsa, sa i përket importeve, Maqedonia regjistroi normën më të lartë të rritjes prej 20.4 përqind, pasuar nga Serbia me rritje vjetore prej 17.3 përqind.

**Tabela 1. Llogaria rrjedhëse në vendet e EJJ-së (kumulative deri në shtator 2010)**

Përshkrimi	Bilanci i llogarisë rrjedhëse (% e PBB-së)	Eksportet (ndryshimi vjetor, në %)	Importet (ndryshimi vjetor, në %)
Shqipëria	-11.2	50.9	13.4
Bosnja dhe Hercegovina	-6.4	23.1	16.8
Kosova	-16.9	92.4	12.3
Kroacia	-2.9	17.0	4.9
Mali i Zi	-32.3	17.2	6.6
Maqedonia	-1.9	18.5	20.4
Serbia	-8.3	24.6	17.3

Burimi: Komisioni Evropian dhe bankat qendrore të vendeve përkatëse

Deri në shtator 2010, të gjitha vendet e EJJ-së u karakterizuan me rënie të IHD-ve. Ndër vendet e rajonit, Bosnja dhe Hercegovina shënoi rënien më të lartë të IHD-ve (137 përqind), pasuar nga Serbia dhe Maqedonia, ku IHD-të u zvogëluan për 41 përkatësisht 20 përqind. Ndërsa, normë më të ulët të rënies së IHD-ve deri në shtator 2010 regjistruan Shqipëria e Kosova (me nga rreth 2 përqind) dhe Kroacia (0.3 përqind). Asetet rezervë deri në shtator 2010 në Bosnje e Hercegovinë dhe Kosovë shënuan ngritje, ndërsa në Serbi dhe Shqipëri shënuan rënie në masë të konsiderueshme. Në Kroaci, niveli i aseteve rezervë mbeti i ngjashëm me atë të një viti më parë.

### 3. Zhvillimet Makroekonomike në Kosovë

Ekonomia e Kosovës vazhdon të karakterizohet me nivel të kënaqshëm të stabilitetit makroekonomik përkundër zhvillimeve globale sidomos në periudhën 2008-2009. Rritja reale e PBB-së vazhdoi të jetë pozitive edhe gjatë vitit 2009, ndërsa parashikimet sugjerojnë normë edhe më të lartë të rritjes për vitin 2010. Burime të rëndësishme të financimit të konsumit dhe investimeve vazhdojnë të jenë kreditë e lëshuara nga bankat komerciale që operojnë në Kosovë si dhe dërgesat e emigrantëve. Sidoqoftë, prodhimi vendor vazhdon të jetë në nivel të ulët, duke bërë që ekonomia e Kosovës në masë të madhe të mbështetet në importimin e mallrave nga jashtë. Adaptimi i valutës euro si valutë

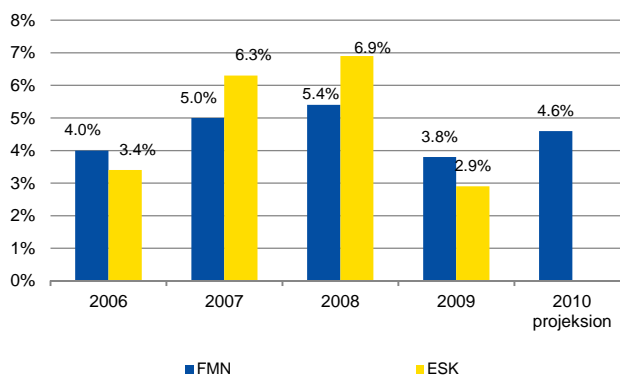
zyrtare në Kosovë ka minimizuar rrezikun nga norma e këmbimit dhe ka lehtësuar zhvillimin e tregtisë me vendet tjera. Sfida kryesore për ekonominë e Kosovës vazhdon të jetë norma e lartë e papunësisë, sidomos duke pasur parasysh nivelin e ulët të gjenerimit të vendeve të reja të punës në krahasim me rritjen e fuqisë punëtore.

Ekonomia e Kosovës gjatë periudhës 2008-2009 u ndikua nga kriza globale më së shumti nëpërmjet sektorit të jashtëm. Ndikimi i krizës kryesisht u reflektua nga dërgesat e emigrantëve si dhe investimet e huaja direkte të cilat në vitin 2009 shënuan rënie prej 5.5 përkatësisht 23.3 përqind. Lëvizjet e mëdha të çmimeve të metaleve bazë në tregjet globale ndikuan që eksportet e Kosovës të ndikohen në masë të madhe, marrë parasysh se eksportet e Kosovës në masë të konsiderueshme përbëhen nga metalet bazë. Si rezultat i këtyre zhvillimeve, sektori bankar në Kosovë shtoi kujdesin në financimin e ekonomisë duke shtrënguar kredidhënien në këtë periudhë. Në anën tjetër, ndryshimi i politikave fiskale gjatë vitit 2009 ka kontribuar në zvogëlimin e efekteve negative nga kriza globale. Kjo pasi që shpenzimet publike shënuan rritje të konsiderueshme dhe si rezultat i kësaj rritjeje u neutralizua efekti i krizës. Përveç rritjes së shpenzimeve, ulja e normës së tatimit për korporatat mund të ketë stimuluar investimet të cilat në vitin 2009 janë rritur më shumë se 6 përqind. Zvogëlimi i normës së tatimit në të ardhurat personale mund të ketë pasur ndikim pozitiv në nivelin e konsumit në vend, mirëpo, rritja e TVSH-se mund të ketë mënjanuar deri në një masë efektin e zvogëlimit të normës tatimore në të ardhurat personale duke bërë presion në nivelin e përgjithshëm të çmimeve.

Bazuar në të dhënat e Entit të Statistikës së Kosovës (ESK), konsumi gjatë vitit 2009 shënoi rënie në terma nominal, mirëpo, për shkak të deflacionit, në terma real konsumi shënoi rritje krahasuar me vitin paraprak. Në terma real, edhe investimet shënuan normë pozitive të rritjes gjatë vitit 2009. Prandaj, ekonomia e Kosovës në vitin 2009 shënoi një normë reale të rritjes prej 2.9 përqind, bazuar në vlerësimet e ESK-së, ndërsa, vlerësimet e FMN-së tregojnë për normë reale të rritjes ekonomike prej 3.8 përqind (Figura 5).

Fillimi i rikuperimit të ekonomive të vendeve të zhvilluara nga kriza ka filluar të reflektohet edhe në ekonominë e Kosovës. Për vitin 2010, parashikimet tregojnë për rritje të konsumit dhe investimeve në vend të cilat pritet që të jenë bartësit kryesor të rritjes ekonomike. Në këtë kontekst, deri në tremujorin e tretë të vitit 2010 është vërejtur rënie e lehtë e dërgesave të emigrantëve dhe nivel relativisht i ngjashëm i investimeve të huaja direkte krahasuar me periudhën e njëjtë të vitit paraprak, përderisa eksportet janë dyfishuar krahasuar me periudhën e njëjtë të vitit të kaluar. Gjithashtu, rritja e shpenzimeve publike paraqet një kontribues të rëndësishëm për ngritjen e konsumit dhe investimeve në vend. Përmirësimet në sektorin e jashtëm kanë ndikuar që edhe bankat komerciale të përmirësojnë perceptimin e tyre për ambientin ekonomik në Kosovë, gjë që ka ndikuar në stabilitet në kredidhënie. Deri në shtator 2010, kreditë shënuan rritje për 10.9 përqind. Rritja e kredive në masë të madhe i atribuohet kreditimit të ekonomive familjare

Figura 1. Rritja reale e PBB-së



Burimi: FMN (2010), dhe ESK (2010a)

ndaj të cilave kreditë u rritën për 27.3 përqind, ndërsa, kreditë për ndërmarrjet shënuan një rritje modeste për rreth 5.2 përqind. Në këtë rritje të kredive ndaj ndërmarrjeve, vlen të theksohet se rritja më e shpejtë e kredive është vërejtur në sektorin e ndërtimitarisë dhe në sektorin e prodhimitarisë, ndërsa kreditë për sektorin e tregtisë kanë shënuar rritje prej 4.8 përqind. Si rezultat i këtyre zhvillimeve, norma reale e rritjes së PBB-së gjatë vitit 2010 është parashikuar të arrijë në 4.6 përqind sipas projeksioneve të FMN-së, ndërsa MEF parashikon rritje reale prej 4.8 përqind (IMF, 2010; MEF, 2010).

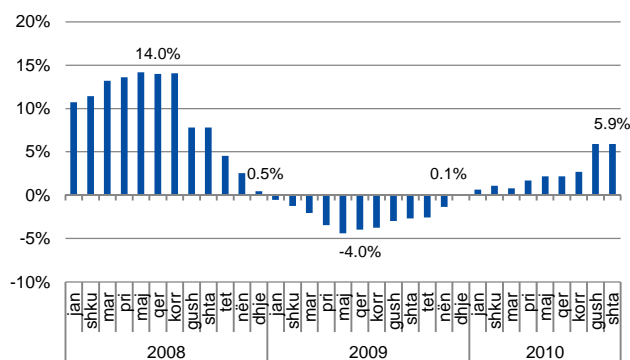
Çmimet gjatë pjesës së parë të vitit 2010 mund të konsiderohet si stabile, mirëpo, në muajt e fundit është vërejtur rritje më e theksuar krahasuar me pjesën tjetër të vitit 2010 (Figura 2). Rritja vjetore e indeksit të çmimeve të konsumit deri në shtator 2010 ishte 5.9 përqind, ndërsa mesatarja vjetore ka arritur në 1.6 përqind. Ndikimin më të madh në nivelin e përgjithshëm të çmimeve deri në tremujorin e tretë të vitit 2010 e kishin çmimet e produkteve ushqimore dhe të

shërbimeve të transportit personal, të ndikuara nga çmimet e karburanteve në tregjet ndërkombëtare. Çmimet e importit vazhdojnë të kenë ndikim të madh në nivelin e përgjithshëm si rezultat i ekonomisë së bazuar në imperte, ndërsa si rezultat i mungesës së instrumenteve të politikës monetare, instrumentet e autoriteteve vendore për të ndikuar në nivelin e çmimeve janë tejet të kufizuara. Prandaj, ecuria e çmimeve në ekonominë e Kosovës kryesisht diktohet nga lëvizjet e çmimeve në sektorin e jashtëm. Çmimet e importit deri në shtator 2010, krahasuar me shtatorin 2009, shënuan ngritje të theksuar prej 7.8 përqind gjë që reflekton ndikimin e madh të çmimeve nga tregjet ndërkombëtare në çmimet në Kosovë. Në anën tjetër, çmimet e prodhimit mund të konsiderohen me një nivel më të lartë të stabilitetit pasi që rritja e tyre në shtator 2010 krahasuar me shtator 2009 ishte 2.2 përqind dhe njëkohësisht, ndikimi i tyre në nivelin e përgjithshëm të çmimeve mbetet më i limituar.

Papunësia vazhdon të paraqesë sfidën më të madhe në ekonominë e Kosovës. Anketa e Fuqisë Punëtore në Kosovë e realizuar nga ESK, vlerëson se në vitin 2009 norma e papunësisë në Kosovë ishte rreth 45 përqind e fuqisë punëtore. Mirëpo, ekonomia e Kosovës dallon nga shumë vende tjera të rajonit dhe të BE-së pasi që kriza globale në vendet tjera ndikoi në rritjen e normës së papunësisë, ndërsa në Kosovë norma edhe ashtu e lartë e papunësisë nuk paraqitet të jetë ndikuar nga kriza globale, përkundrazi, papunësia në Kosovë gjatë vitit 2009 shënoi rënie për 2pp.

Politika fiskale në Kosovë në periudhën e pasluftës ka qenë mjaft konservative, qasje kjo e cila ndikoi që buxheti i Kosovës të karakterizohet me teprica buxhetore ose me nivele të ulëta të deficitit. Kjo pasi që politika fiskale deri diku ka reflektuar mundësitë e kufizuara të qeverisë për të financuar deficitet buxhetore (p.sh. mungesa e ligjit për borxh publik deri në vitin 2009). Rrjedhimisht, burimet e vetme për financimin e deficitit buxhetor ishin rezervat e grumbulluara nga periudhat me tepriçë buxhetore si dhe donacionet direkte buxhetore nga komuniteti ndërkombëtar.

Figura 2. Indeksi i Çmimeve të Konsumit, ndryshimi vjetor



Burimi: ESK (2010)

Shpenzimet publike në Kosovë kishin rol mjaft të rëndësishëm në zbutjen e efekteve nga kriza ekonomike, mirëpo, për dallim nga vendet e tjera ku shpenzimet ishin të orientuara në dhënie të ndihmës për institucionet financiare, në Kosovë politika fiskale ishte e koncentruar në rritjen e shpenzimeve gjë që shkaktoi rritje të nivelit të përgjithshëm të konsumit dhe investimeve me theks të veçantë në investimet publike.

Karakteristikë e Buxhetit të Kosovës për vitin 2009 ishte deficiti prej 2.2 përqind të PBB-së që rezultoi nga rritja më e shpejtë e shpenzimeve në krahasim me rritjen e të hyrave. Norma e rritjes së shpenzimeve buxhetore për vitin 2009 ishte 29.7 përqind, ndërsa të hyrat buxhetore përkundër ndikimit nga efektet e krizës u rritën për 21.7 përqind. Burimi kryesor i të hyrave buxhetore vazhdojnë të hyrat e mbledhura në kufi (55.3 përqind e gjithsej të hyrave) si rezultat i nivelit të lartë të importeve. Varësia e lartë e buxhetit në të hyrat nga një burim bënë që buxheti i vendit të ketë ndjeshmëri të lartë ndaj tronditjeve në tregtinë me jashtë. Në këtë kontekst, në vitin 2009 është vërejtur ngadalësim i rritjes së të hyrave të mbledhura në kufi si pasojë e zvogëlimit të importit gjatë kësaj periudhe, ndërsa kontribut pozitiv në rritjen e këtyre të hyrave ka pasur rritja e normës së TVSH-së nga 15 në 16 përqind që nga fillimi i vitit 2009. Sidoqoftë, ndikimin kryesor në rritjen e të hyrave buxhetore e kishte transferimi i dividendës së PTK-së.

Deri në tremujorin e tretë 2010, të hyrat buxhetore shënuan një trend më të shpejtë të rritjes krahasuar me shpenzimet, duke rezultuar në një suficit buxhetor prej 113.5 milionë euro. Përderisa të hyrat shënuan një rritje vjetore prej 33.4 përqind krahasuar me periudhën e njëjtë të vitit të kaluar, shpenzimet buxhetore u rritën për 7.8 përqind. Sipas buxhetit të rishikuar, viti 2010 pritet të mbyllet me një deficit buxhetor prej 3.7% të PBB-së.

Aprovimi i ligjit për huamarrjen publike si dhe anëtarësimi i Republikës së Kosovës në Fondin Monetar Ndërkombëtar dhe Bankën Botërore paraqesin zhvillime me rëndësi për financat publike në vend dhe për zhvillimet ekonomike në përgjithësi. Në qershor 2010, Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN) për herë të parë miratoi aranzhmanin 'stand-by' për Kosovën në vlerë prej 108.9 milionë euro (SDR 92.9 milionë) që përbën 157 përqind të gjithsej kuotës së Kosovës në FMN. Ky aranzhman është aprovuar për një periudhë kohore prej 18 muajsh. Fillimisht Kosova mund të tërheqë 22.1 milionë euro, ndërsa tërheqja e kësteve tjera do të bëhet sipas rishikimeve tremujore. Njëkohësisht, aprovimi i programit financiar me FMN-në ka hapur mundësinë e shfrytëzimit të donacioneve buxhetore të zotuar nga Komisioni Evropian dhe Banka Botërore. Megjithatë, gjatë tremujorit të dytë, Kuvendi i Kosovës nuk ratifikoi kredinë e aprovuar nga Banka Botërore, në vlerë prej 20 milionë dollarë, që kishte për qëllim modernizimin e administratës publike.

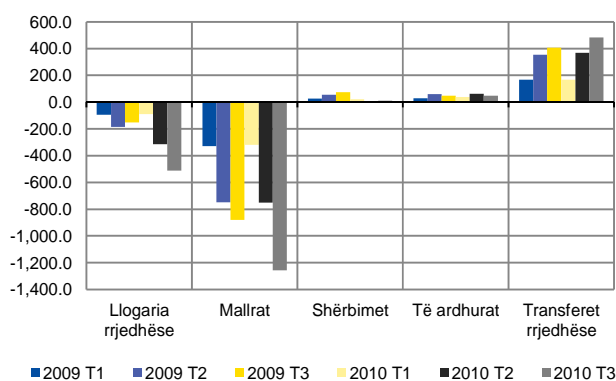
## 4. Bilanci i Pagesave<sup>1</sup>

Deri në shtator të vitit 2010, pozicioni i jashtëm i Kosovës u karakterizua me thellim të deficitit të llogarisë rrjedhëse. Rritja e deficitit ishte kryesisht pasojë e bilancit negativ të tregtisë së mallrave dhe zvogëlimit të bilancit pozitiv në llogarinë e shërbimeve. Përkundër normës më të lartë të rritjes së eksporteve në krahasim me importet, deficitit tregtar në shtator 2010 ishte për 13.2 përqind më i lartë krahasuar me shtator 2009. Kjo reflekton peshën e lartë që kanë importet në strukturën e përgjithshme të tregtisë së Kosovës me vendet tjera. Bilanci pozitiv në llogarinë e të ardhurave dhe transfereve rrjedhëse vazhdoi të kontribuojë në zvogëlimin e deficitit të llogarisë rrjedhëse në ekonominë e Kosovës. Llogaria e të ardhurave si dhe ajo transfereve rrjedhëse janë karakterizuar me një rritje vjetore prej 7.4 përkatësisht 13.6 përqind deri në shtator 2010. Rritja e theksuar e investimeve në letra me vlerë, por edhe rënia e lehtë e IHD në ekonominë e Kosovës ndikuan që llogaria kapitale dhe financiare të karakterizohen me rënie vjetore prej 14.6 përqind krahasuar me periudhën e njëjtë të vitit 2009.

### 4.1 Llogaria rrjedhëse

Deri në shtator të vitit 2010, deficitin në llogarinë rrjedhëse arriti vlerën prej 512.2 milion euro, një rritje vjetore prej 13.7 përqind. Raporti ndërmjet deficitit të llogarisë rrjedhëse dhe PBB-së në shtator 2010 arriti në 16.9 përqind, krahasuar me 15.5 përqind në periudhën e njëjtë në vitin 2009. Bilanci negativ në llogarinë e tregtisë së mallrave vazhdon të jetë kontribuuesi kryesor në rritjen e deficitit të llogarisë rrjedhëse. Rënia e shënuar në bilancin e tregtisë së shërbimeve (90.1 përqind) ndikoi po ashtu në përkeqësimin e bilancit të llogarisë rrjedhëse. Bilanci pozitiv i transfereve rrjedhëse vazhdon të ndikojë në zbutjen e deficitit të llogarisë rrjedhëse (Figura 3).

Figura 3. Bilanci i llogarisë rrjedhëse, në milion euro



Burimi: BQK 2010

#### 4.1.1 Mallrat dhe shërbimet

Rritja e vazhdueshme e shkëmbimeve tregtare ndërmjet Kosovës dhe vendeve tjera ka bërë që shkalla e hapjes tregtare (e matur si shuma e importeve dhe eksporteve perpjësuar me PBB-në) në Kosovë të arrijë në 57.3 përqind e PBB-së në shtator 2010 (51.5 përqind në shtator 2009). Shkalla e lartë e importeve dhe niveli mjaft i ulët i eksporteve ka bërë që Kosova vazhdimisht të ketë një normë mjaft të ulët të mbulueshmërisë së eksporteve me importe. Megjithatë, rritja më e theksuar e eksporteve krahasuar me importet në vitin 2010 ka rezultuar në shkallë më të lartë të mbulueshmërisë së eksporteve me importe, gjegjësisht në 13.8 përqind në shtator 2010 (8.1 përqind në periudhën e njëjtë të vitit

<sup>1</sup> Statistikat e Bilancit të Pagesave të Kosovës në këtë publikim janë kumulative për periudhën janar-shtator 2010.



paraprak). Bilanci tregtar i Kosovës deri në shtator 2010 shënoi një deficit prej 1.34 miliard euro apo rreth 43.4 përqind e PBB-së (43.8 përqind e PBB-së në 2009).

Tabela 2. Bilanci tregtar i Kosovës, në milionë euro

Përshkrimi	2007	2008	2009	2010
Eksportet	120.6	159.6	111.4	214.3
Importet	1,128.6	1,375.8	1,383.3	1,553.1
Bilanci tregtar	(1,007.9)	(1,216.3)	(1,271.8)	(1,338.8)
Raporti eksport/import (%)	10.7	11.6	8.1	13.8
Hapja tregtare	48.8	53.2	51.5	57.3

Burimi: BQK 2010

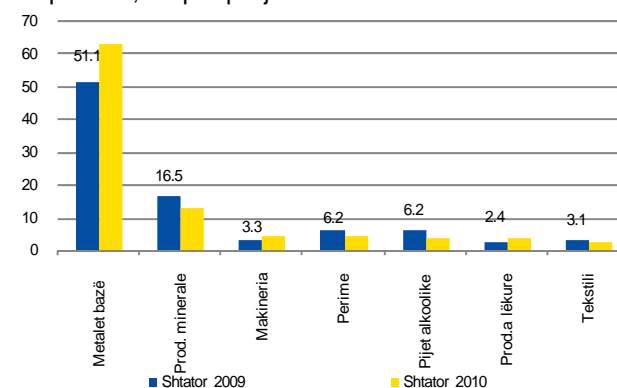
Deri në shtator të vitit 2010, importet arritën vlerën 1.6 miliard euro, që paraqet një rritje vjetore prej 12.3 përqind (Tabela 2). Rritja vjetore e importeve në këtë periudhë ishte kryesisht rezultat i rritjes së çmimeve, pasi që në terma real, importet u rritën me 7.3 përqind. Në periudhën e njëjtë, eksportet arritën vlerën prej 214.3 milion euro (111.4 milion euro deri në shtator 2009), një rritje vjetore prej 92.4 përqind. Në terma real, deri në shtator 2010, eksportet shënuan një rritje vjetore prej 88.2 përqind, duke reflektuar kështu stabilizimin e kërkesës dhe çmimeve në nivel ndërkombëtar. Çmimet relativisht më të larta në Kosovë krahasuar me vendet e BE-së dhe vendet e CEFTA-s ndikuan që norma reale efektive e këmbimit (angl. Real Effective Exchange Rate: REER) të vlerësohet (revalvim). Të dhënat deri në shtator 2010 tregojnë se REER është vlerësuar ndaj vendeve të eurozonës për 0.6 përqind si dhe ndaj vendeve të CEFTA-s për 1.5 përqind.

Kategoria me ndikimin kryesor në rritjen e përgjithshme të eksporteve të Kosovës, deri në shtator 2010, ishin metalet bazë të cilat, njëherësh, paraqesin kategorinë më të madhe në kuadër të mallrave të eksportuara nga Kosova.

Duke arritur shumën prej 134.8 milion euro (56.9 milion euro në shtator 2009), metalet bazë kontribuuan në rritjen e gjithsej eksporteve me rreth 69.9 pp (Figura 4). Si rrjedhojë, eksportet e metaleve bazë rriten pjesëmarrjen e tyre në gjithsej eksportet nga 51.1 përqind në shtator 2009, në 62.9 përqind në shtator 2010. Rritja e kërkesës së jashtme gjatë vitit 2010 dhe si dhe rritja e çmimeve për metalet bazë kanë nxitur rritjen e aktivitetit në industrinë e metaleve në Kosovë gjatë kësaj periudhe.

Kategoria e dytë për nga kontributi në rritjen e përgjithshme të eksporteve në vend ishin produktet minerale, me rreth 7.6 pp. Pjesëmarrja e tyre u zvogëluar nga 16.5 përqind e gjithsej eksporteve sa ishte në vitin 2009 në 12.5 përqind në shtator të vitit 2010. Eksporti i këtyre produkteve shënoi rritje vjetore prej 46.1 përqind në periudhën raportuese. Një kategori tjetër që rriti pjesëmarrjen në gjithsej eksportet ishte kategoria e makinerive dhe pajisjeve që në shtator 2010 përfaqësoi 4.3 përqind të gjithsej eksporteve (3.3 përqind në shtator 2009) dhe kontribuoi me 4.9 pp në rritjen e përgjithshme

Figura 4. Kategoritë kryesore të strukturës së eksporteve, në përqindje



Burimi: BQK 2010

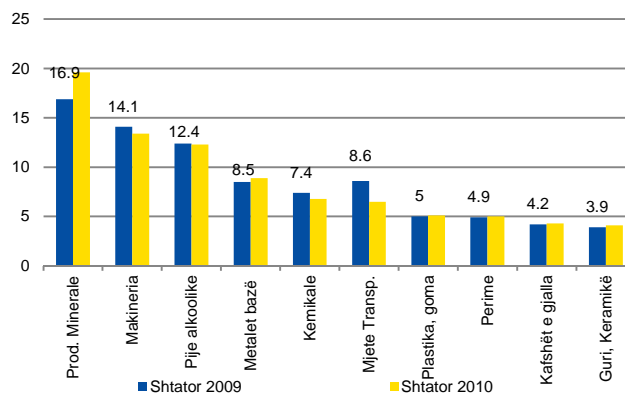
të eksporteve (Figura 4). Kjo kategori kryesisht dominohet nga eksporti i energjisë elektrike.

Struktura e importeve në ekonominë e Kosovës vazhdon të jetë e ngjashme me vitin paraprak (Figura 5). Përderisa në vitin 2009 produktet minerale pësuan rënie, në vitin 2010 kjo kategori e importeve kishte rritje prej 30.3 përqind. Kjo gjithashtu rezultoi edhe në rritje të pjesëmarrjes së produkteve minerale në gjithsej importet (19.6 përqind deri në shtator 2010 krahasuar me 16.9 përqind në shtator 2009). Kontributi i produkteve minerale në rritjen e importeve ishte 5.1pp.

Në vitin 2010, importi i makinerive dhe pajisjeve shënoi rritje vjetore prej 6.5 përqind dhe përfaqësoi kategorinë e dytë më të madhe me 13.4 përqind të gjithsej importeve. Metalet bazë përbëjnë po ashtu një kategori të rëndësishme në strukturën e importeve, të përfaqësuara me 8.9 përqind në shtator 2010. Po ashtu, importi i produkteve ushqimore shënoi një rritje vjetore prej 10.3 përqind, duke rritur kështu pjesëmarrjen në gjithsej importet në 13.0 përqind (11.7 përqind në vitin 2009).

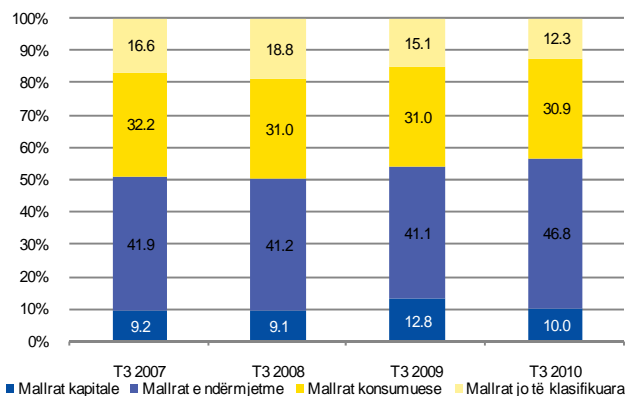
Sa i përket klasifikimit të produkteve të importuara sipas qëllimit të përdorimit të tyre apo sipas Kategorive Kryesore Ekonomike (angl. Broad Economic Categories: BEC), deri në shtator 2010, struktura ishte relativisht e njëjtë me vitin paraprak. Përderisa produktet e ndërmjetme dhe mallrat e konsumit vazhduan të kontribuojnë pozitivisht në rritjen e importeve (11.4 përkatësisht 3.7pp) në periudhën janar - shtator të vitit 2010, mallrat kapitale kontribuuan negativisht në rritjen e importeve me rreth 1.6 pp. Kategoria më e rëndësishme sipas këtij klasifikimi përfaqësohet nga produktet e ndërmjetme, që kanë një pjesëmarrje prej rreth 46.8 përqind në gjithsej importet (Figura 6). Sipas këtij klasifikimi, kategoria e dytë më e rëndësishme përbëhet nga mallrat e konsumit, që kanë një pjesëmarrje prej 30.9 përqind në gjithsej importet. Përderisa në vitet paraprake, pjesëmarrja e mallrave kapitale kishte shënuar rritje të vazhdueshme, në vitin 2010 mallrat kapitale shënuan rënie në pjesëmarrjen e tyre nga 12.8 përqind (në vitin 2009) në 10.0 përqind në shtator 2010. Pjesëmarrja e ulët e importit të mallrave kapitale në vend tregon për një ritëm të ngadalshëm të investimeve në vend dhe, si rrjedhojë, edhe nivel të ulët të prodhimit vendor, gjë që shpjegohet edhe nga pjesëmarrja e lartë e mallrave të konsumit në gjithsej importet. Për

Figura 5. Kategoritë kryesore të strukturës së importeve, në përqindje



Burimi: BQK 2010

Figura 6. Importet sipas BEC-it



Burimi: BQK 2010

më tepër, pjesëmarrja e lartë e importit të mallrave të ndërmjetme tregon se deri diku aktiviteti prodhues në vend mbështet në masë të madhe në importin e lëndës së parë nga jashtë.

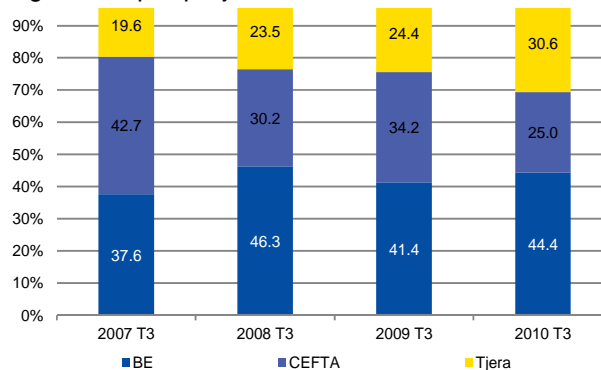
Deri në shtator 2010, struktura e partnerëve tregtarë të Kosovës, për sa i përket tregtisë së mallrave, ishte e ngjashme me periudhat e kaluara. Partnerët kryesorë tregtarë mbeten vendet e Bashkimit Evropian (BE) dhe vendet anëtare të CEFTA-s, vende këto me të cilat Kosova realizoi 72.8 përqind të tregtisë në periudhën deri në shtator 2010. Rikuperimi i tregjeve në vendet e BE-së u reflektua pozitivisht në eksportet e Kosovës drejt këtyre vendeve, që shënuan

rritje më të lartë vjetore krahasuar me eksportet drejt vendeve të CEFTA-s. Rritja më e theksuar e eksporteve drejt vendeve të BE-së në krahasim me vendet e CEFTA-s u ndikua edhe nga pengesat për eksportimin e mallrave nga Kosova drejtë Serbisë dhe Bosnje e Hercegovinës pasi që këto dy vende, për shkaqe politike, vazhdojnë të mos e implementojnë marrëveshjen e CEFTA-s në raport me Kosovën. Për më tepër, përderisa problemet në zbatimin e marrëveshjes së CEFTA-së ishin aktuale edhe gjatë vitit 2010, nga fundi i vitit 2010 Kosova nuk do të përfitojë nga statusi i vendeve të favorizuara për tregti me BE-në, gjë që do të paraqesë një sfidë shtesë për prodhuesit Kosovarë që të depërtojnë në tregjet evropiane. Deri në shtator 2010, eksportet e Kosovës në BE arritën vlerën prej 95.2 milion euro, krahasuar me 46.1 milion euro në periudhën e njëjtë në vitin paraprak. Pjesëmarrja e eksporteve të Kosovës në drejtim të vendeve të BE-së arriti në 44.4 përqind të gjithsej eksporteve dhe shënoi rritje vjetore prej 3.0 pp (Figura 7).

Sa i përket destinacionit të eksporteve të Kosovës, në kuadër të vendeve të BE-së, Italia paraqet destinimin kryesor. Duke përfaqësuar 28.2 përqind të gjithsej eksporteve të Kosovës, eksportet drejt Italisë kapën vlerën prej 60.5 milion euro deri në shtator 2010 (29.7 milion euro në periudhën e njëjtë një vit më parë). Rreth 70.0 përqind e eksporteve në Itali janë eksporte të xeheve të nikelit. Eksportet drejt Gjermanisë, Austrisë dhe Sllovenisë po ashtu kanë rritur pjesëmarrjen e tyre në gjithsej eksportet deri në shtator 2010.

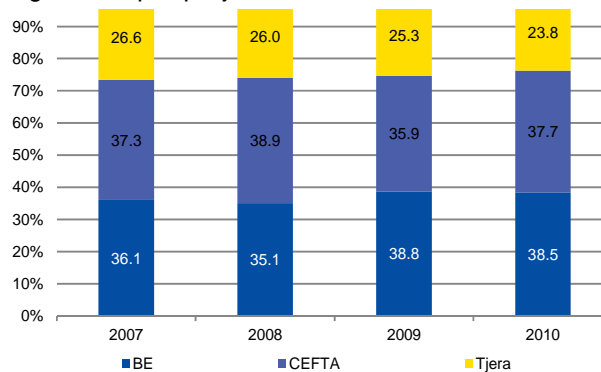
Shpërndarja gjeografike e eksporteve drejt vendeve të CEFTA-s mbeti e ngjashme me periudhat paraprake. Megjithëse vlera e eksporteve drejt vendeve të CEFTA-s shënoi rritje vjetore prej 40.3 përqind, pjesëmarrja e tyre në gjithsej eksportet e Kosovës u zvogëluar në 24.9 përqind në shtator 2010 nga 34.2 përqind në shtator 2009. Në kuadër të vendeve të CEFTA-s, Kosova vazhdon të

Figura 7. Struktura e eksporteve sipas partnerëve tregtarë, në përqindje



Burimi: BQK 2010

Figura 8. Struktura e importeve sipas partnerëve tregtarë, në përqindje



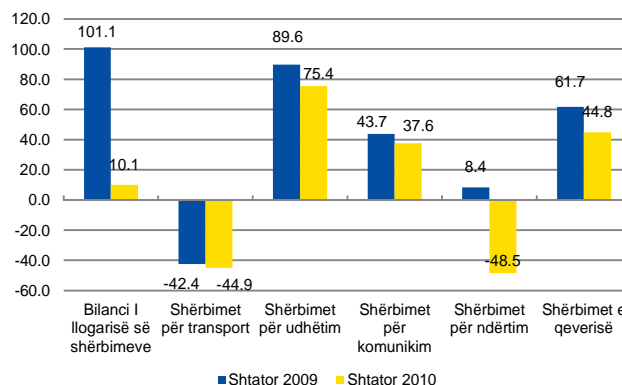
Burimi: BQK 2010

eksportoje më së shumti në Shqipëri dhe Maqedoni, ku eksportohen 11.7 përkatësisht 8.9 përqind të gjithëj eksporteve të Kosovës. Megjithatë, krahasuar me shtator 2009, pjesëmarrja e eksporteve në këto dy vende u zvogëlua për rreth 6.2 përkatësisht 3.0 pp. Për dallim nga periudhat paraprake, vlera e eksporteve drejt Bosnjës e Hercegovinës dhe Serbisë ka shënuar rritje përkundër pengesave të vëna nga këto vende për eksportet e Kosovës. Përderisa deri në shtator 2009, vlera e mallrave të eksportuara nga Kosova në Bosnje e Hercegovinë kishte vlerën prej vetëm 0.6 milion euro, deri në shtator 2010 eksportet drejt këtij vendi arritën vlerën prej 1.8 milion euro. Ngjashëm shënuan rritje edhe eksportet e Kosovës drejtë Serbisë, të cilat në shtator 2010 arritën vlerën prej 2.8 milion euro krahasuar me 1.1 milionë euro deri në shtator 2009.

Deri në shtator 2010, pjesëmarrja e mallrave të importuara nga vendet anëtare të BE-së në gjithëj importet e Kosovës ishte 38.5 përqind (38.8 përqind në vitin 2009) (Figura 8). Gjermania përbën vendin nga i cili Kosova importon pjesën më të madhe të mallrave (13.0 përqind të gjithëj importeve). Vendi i dytë me pjesëmarrjen më të madhe në importet nga vendet e BE-së deri në shtator 2010 ishte Greqia, nga ku janë importuar 5.1 përqind e gjithëj importeve të Kosovës. Sa i përket vendeve të CEFTA-s, Kosova vazhdon të importojë pjesën më të madhe të mallrave nga Maqedonia (15.0 përqind të gjithëj importeve) dhe Serbia (11.9 përqind të gjithëj importeve).

Llogaria e tregtisë së shërbimeve në periudhën deri në shtator 2010 kishte bilanc pozitiv, por, për dallim nga vitet e mëparshme, bilanci i kësaj llogarie shënoi një rënie të theksuar krahasuar me periudhën paraprake. Në shtator 2010, bilanci i shërbimeve shënoi vlerën prej 10.1 milion euro, përderisa në periudhën e njëjtë të vitit të kaluar kjo llogari kishte një bilanc prej 101.1 milion euro (Figura 9). Zvogëlimi i bilancit të llogarisë së shërbimeve reflekton rritjen më të ngadalshme të të

Figura 9. Llogaria e shërbimeve, në milion euro



Burimi: BQK 2010

hyrave nga shitja e shërbimeve për jo-rezidentët, krahasuar me rritjen e pagesave për shërbimet e blera jashtë vendit nga rezidentët Kosovarë. Më konkretisht, bilanci pozitiv i shërbimeve u zvogëlua në periudhën janar – shtator 2010 krahasuar me zvogëlim kryesisht si pasojë e rritjes së pagesave për shërbimet e ndërtimit, të orientuara për ndërtimin e segmentit të parë të autostradës Morinë-Merdarë ndikoi në zvogëlimin e bilancit pozitiv të shërbimeve në periudhën janar – shtator 2010. Të hyrat nga shërbimet e udhëtimit (që dominohen kryesisht nga udhëtimet personale) kontribuan me rreth 7.1 pp në rritjen e gjithëj të hyrave nga shërbimet. Të hyrat nga shërbimet e udhëtimit shënuan rritje vjetore prej 16.3 përqind deri në shtator 2010, përderisa pagesat për shërbimet e udhëtimit shënuan rritje vjetore prej 69.2 përqind. Rritja më e shpejtë e pagesave për shërbime ka ndikuar që deri në shtator 2010, bilanci i shërbimeve të udhëtimit të jetë 74.9 milionë euro krahasuar me 89.6 milionë euro sa ishte deri në shtator 2009. Në këtë kategori hyjnë kryesisht udhëtimet personale të rezidentëve kosovarë (kryesisht udhëtimet për pushime vjetore). Në të njëjtën kohë, të hyrat nga shërbimet e komunikimit shënuan rritje vjetore prej rreth 2.5 përqind ndërkaq pagesat për këto shërbime shënuan rritje prej

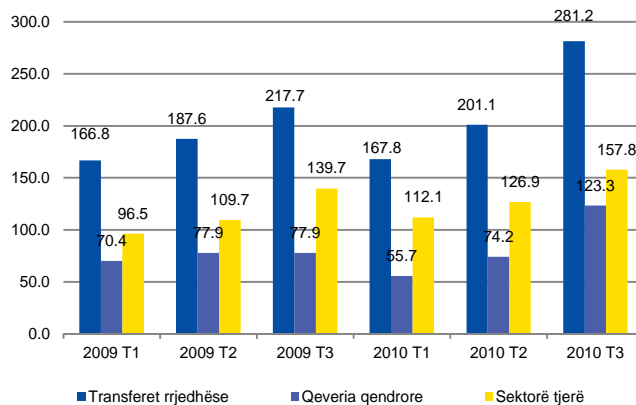
79.7 përqind. Bilanci i shërbimeve të komunikimit deri në shtator 2010 ishte 35.2 milionë euro (43.7 milionë euro deri në shtator 2009). Përveç shërbimeve të udhëtimit, komunikimit dhe shërbimeve qeveritare, të gjitha shërbimet tjera raportuan bilanc negativ deri në shtator 2010.

#### 4.1.2 Të ardhurat dhe transferet rrjedhëse

Deri në shtator 2010, si rrjedhojë e realizimit të të hyrave në vlerë prej 136.7 milion euro dhe pagesave në vlerë prej 52.0 milion euro, llogaria e të ardhurave shënoi bilanc pozitiv prej 84.7 milion euro. Krahasuar me periudhën e njëjtë të vitit paraprak, bilanci i të ardhurave shënoi një rritje vjetore prej 7.4 përqind. Të hyrat në kuadër të kategorisë së të ardhurave u zvogëluan në periudhën raportuese me rreth 3.2 përqind, zvogëlim ky që ishte kryesisht pasojë e zvogëlimit të të ardhurave nga kompensimi i punëtorëve (2.6 përqind) si dhe të ardhurave nga investimet (18.1 përqind). Në të njëjtën kohë, pagesat në kuadër të kategorisë së të ardhurat shënuan rënie vjetore prej 16.6 përqind. Të hyrat nga kompensimi i punëtorëve, që përbën kategorinë dominuese në gjithsej të ardhurat, arritën vlerën prej 126.0 milion euro deri në shtator 2010 (129.3 milion euro periudhën e njëjtë të vitit paraprak). Pjesa më e madhe e të ardhurave të realizuara nga kompensimi i punëtorëve i takon të ardhurave të realizuara nga personeli vendor i punësuar në KFOR dhe kompensimi i punëtorëve kosovar në Afganistan dhe Irak. Rënia vjetore prej 2.6 përqind kryesisht ka rezultuar nga zvogëlimi i stafit lokal të punësuar në KFOR. Kategoria e të ardhurave nga investimet deri në shtator 2010 shënoi bilanc negativ prej 41.3 milionë euro (50.5 milion euro deri në shtator 2009). Kjo si rezultat i nivelit të konsiderueshëm të tërheqjes së fitimeve nga kompanitë e huaja të cilat veprojnë në Kosovë.

Kategori e një rëndësie të veçantë në bilancin e pagesave të Kosovës janë edhe transferet rrjedhëse, që vazhdimisht kanë ndikuar në ngushtimin e deficitit të llogarisë rrjedhëse. Transferet rrjedhëse përbëhen nga transferet e sektorit privat dhe transferet qeveritare. Deri në shtator 2010, bilanci i transfereve rrjedhëse arriti në 650.0 milion euro, një rritje prej 13.6 përqind krahasuar me periudhën e njëjtë në vitin paraprak. Në kuadër të transfereve rrjedhëse të sektorit privat, pjesa më e madhe përfaqësohen nga dërgesat e emigrantëve (46.1 përqind e gjithsej transfereve). Ndërsa pjesë e konsiderueshme e transfereve rrjedhëse i takojnë transfereve për qeverinë qendrore dhe përbëjnë 38.7 përqind të gjithsej transfereve rrjedhëse. Deri në shtator 2010, transferet për qeverinë qendrore shënuan rritje të konsiderueshme prej 10.6 përqind. Transferet e sektorit qeveritar (donatorët, EULEX-i dhe UNMIK-u) arritën vlerën prej 250.3 milionë euro në periudhën raportuese. Bilanci i dërgesave të emigrantëve deri në shtator 2010 shënoi rritje në krahasim me periudhën deri në shtator 2009, mirëpo, rritja e dërgesave të emigrantëve neto, më tepër i adresohet rënies së theksuar të transfereve nga ekonomia e Kosovës, në krahasim me nivelin e transfereve për në ekonominë e Kosovës. Transferet në formë të dërgesave nga ekonomia e Kosovës shënuan rënie për 12.5 përqind, ndërsa transferet e pranuar nga emigrantët Kosovarë në ekonominë e Kosovës shënuan rënie të lehtë për 1.7 përqind. Në periudhën deri në shtator 2010, bilanci i dërgesave të emigrantëve arriti

Figura 10. Transferet rrjedhëse, në milionë euro



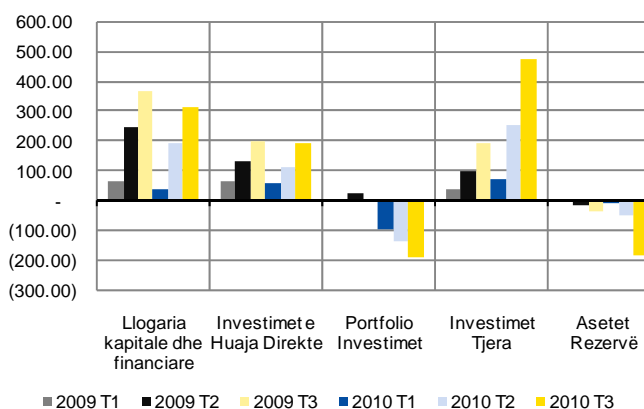
Burimi: BQK 2010

shumën prej 298.5 milion euro. Deri në vitin 2009, dërgesat e emigrantëve janë karakterizuar me një trend rritës. Mirëpo, kriza ekonomike globale që goditi disa nga vendet në të cilat janë të koncentruar numri më i madh i emigrantëve ndikoi në rënien e vëllimit të dërgesave në vitin e kaluar. Rimëkëmbja e ekonomive të eurozonës u reflektua menjëherë edhe në dërgesat nga jashtë, që në periudhën janar-shtator 2010 shënuan rritje vjetore prej 2.2 përqind. Pjesa më e madhe e dërgesave nga jashtë (rreth 34.4 përqind) vijnë nga Gjermania, pasuar me dërgesat nga Zvicra (rreth 21.2 përqind), Italia dhe Austria (rreth 7.9 përkatësisht 5.4 përqind).

## 4.2 Llogaria kapitale dhe financiare

Llogaria kapitale deri në shtator 2010 u karakterizua me nivel të ngjashëm me periudhën e njëjtë të vitit 2009, ndërsa, llogaria financiare u karakterizua me rritje të investimeve në letra me vlerë jashtë vendit si dhe rritje të konsiderueshme të investimeve tjera në ekonominë e Kosovës (Figura 10). Rritja e lartë në kuadër të kategorisë së investimeve tjera i atribuohet tërheqjeve të depozitave jashtë vendit nga autoritetet monetare, bankat komerciale si dhe sektorët tjerë të ekonomisë. Sa i përket IHD-ve, niveli i tyre ishte i ngjashëm me vitin 2009.

Figura 11. Llogaria financiare, neto



Burimi: BQK 2010

### 4.2.1 Investimet e Huaja Direkte

Deri në shtator 2010, IHD-të në Kosovë vazhduan të shënojnë nivel të ngjashëm me vitin paraprak. Rritja e IHD-ve ishte 0.4 përqind krahasuar me tremujorin e tretë të vitit 2009. Vlera e IHD-ve në ekonominë e Kosovës deri në fund të tremujorit të tretë 2010 arriti në 204.0 milionë euro. Në anën tjetër, investimet e rezidentëve të Kosovës jashtë vendit gjatë vitit 2010 shënuan rritje nga 8.0 milionë euro deri në shtator të vitit 2009 në 13.0 milionë euro deri në shtator 2010. Rritja e IHD-ve të rezidentëve të Kosovës jashtë vendit vazhdon të jetë e koncentruar në investimet në patundshmëri në Shqipëri. Si rezultat i nivelit të IHD-ve prej 204.0 milionë euro në ekonominë e Kosovës dhe 13.0 milionë euro IHD të rezidentëve të Kosovës jashtë vendit, vlera neto e IHD-ve në Kosovë në shtator 2010 ishte 191.0 milionë euro që në krahasim me periudhën e njëjtë të vitit paraprak paraqet një rënie prej 2.1 përqind. Niveli më i ulët i IHD-ve neto vazhdon të jetë si rezultat i ambientit ekonomik që karakterizoi vendet e zhvilluara të cilat janë burimet kryesore për IHD-të në Kosovë. Përkundër përmirësimeve të ekonomive të vendeve të zhvilluara, edhe viti 2010 u përshkrua me një masë hezitimi nga kompanitë e huaja në nivel rajonal për sa i përket planeve të tyre investive.

**Kutia 1. Indeksi i Performancës së IHD-ve<sup>2</sup>**

IHD-të paraqesin një burim të rëndësishëm financimi për zhvillimin e ekonomive të vendeve të rajonit. Rezultatet e indeksit të performancës së IHD-ve tregojnë EJJL-së në përgjithësi ka një performancë të mirë në tërheqjen e IHD-ve, duke marrë për bazë madhësinë e ekonomive të këtyre vendeve. Megjithatë, duke u bazuar në këtë indeks, mund të vlerësohet se IHD-të në rajon kanë shënuar rënie të vazhdueshme në performancë që nga viti 2007. Mirëpo, kjo më tepër është rezultat i rënies së IHD-ve në nivel global gjatë kësaj periudhe. Indeksi i Performancës së IHD-ve në Kosovë arriti në 3.8, që paraqet një performancë relativisht të mirë në raport me madhësinë e ekonomisë së Kosovës.

**Tabela 3. Indeksi i Performancës së IHD-ve**

Përshkrimi	2007	2008	2009
Shqipëria	1.64	2.63	4.16
Kosova	3.44	3.28	3.77
Bosnja dhe Hercegovina	3.61	1.99	1.53
Bullgaria	7.85	6.37	5.03
Mali i Zi	6.32	7.14	16.39
Serbia	2.33	2.12	2.30
Kroacia	2.25	2.18	2.23
Maqedonia	2.27	2.10	1.39
IHD-të në EJJL	3.99	3.26	3.23

Burimi: BQK 2010

Siç mund të vërehet në Tabelën 4, performancën më të mirë për sa i përket shkallës së tërheqjes së IHD-ve vazhdon ta mbajë Mali i Zi me vlerë të indeksit prej 16.4. Performancë relativisht e mirë në krahasim me vendet tjera të rajonit vërehet edhe në Bullgari ku vlera e indeksit shënoi 5.0. Shqipëria paraqet gjithashtu një vend ku Indeksi i Performancës së IHD-ve vazhdimisht është rritur. Në Shqipëri indeksi i performancës së IHD-ve në vitin 2009 shënoi ngritje në 4.2 që paraqet një rritje të theksuar në krahasim me vitin 2007 kur ky indeks shënonte 1.6.

Përveç efekteve të krizës globale, problem tjetër për ekonominë e Kosovës, për sa i përket tërheqjes së një fluksi më të madh të IHD-ve, paraqet edhe problemet rreth qasjes së ndërmarrjeve që operojnë në Kosovë në tregjet rajonale. Moszbatimi i plotë i marrëveshjes për tregti të lirë CEFTA, mund të vazhdojë të dekurajojë investitorët e jashtëm për të zgjedhin ekonominë e Kosovës. Kjo pasi që IHD-të kryesisht synojnë të mbulojnë tregje më të mëdha se sa vetëm të një shteti.

Investimet kapitale janë kategoria kryesore e IHD-ve në Kosovë, përcjellë nga kategoria e investimeve tjera në kuadër të IHD-ve. Investimet kapitale të cilat përbëjnë 63.9 përqind të gjithë IHD-ve, deri në fund të tremujorit të tretë të vitit 2010 arritën në 130.4 milionë euro (150.2 milionë euro deri në fund të tremujorit të tretë të vitit 2009). Në kuadër të kategorive tjera të IHD-ve të cilat kryesisht përbëhen nga kreditë ndërmjet ndërmarrjeve, shënoi ngritje të theksuar në krahasim me fundin e shtatorit të vitit 2009. Investimeve

<sup>2</sup> Indeksi i performancës së IHD-ve matë nivelin e tërheqjes së IHD-ve nga një ekonomi duke pasur parasysh madhësinë e asaj ekonomie. Për shembull, nëse vlera e indeksit është 1.0, kjo nënkupton se ekonomia tërheqë IHD po aq sa edhe është madhësia e ekonomisë së saj. Nëse indeksi është më i lartë se 1.0, kjo nënkupton se ekonomia tërheqë më tepër IHD në krahasim me madhësinë relative të asaj ekonomie. Ndërsa, nëse indeksi është më i vogël se 1.0 kjo nënkupton se ajo ekonomi nuk arrin të tërheqë investime në krahasim me madhësinë relative të saj. Formula e llogaritjes së indeksit të performancës së IHD-

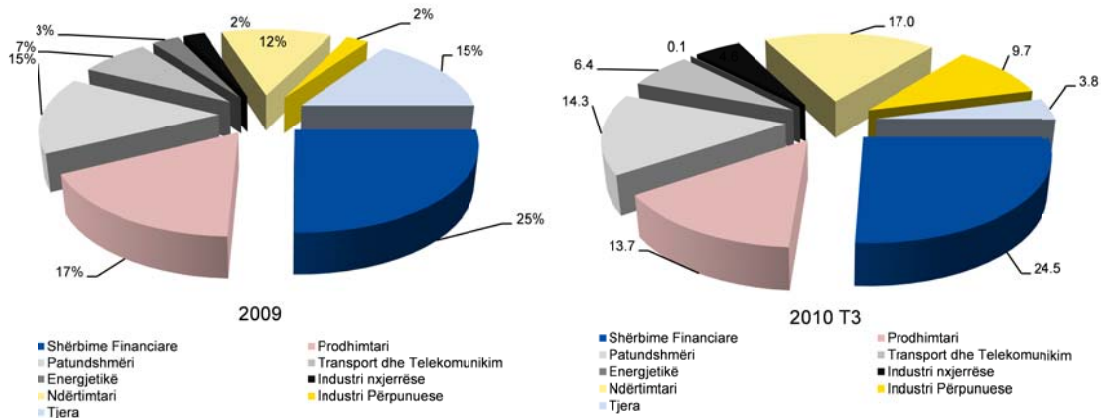
ve është: 
$$IHDx = \frac{IHDi/IHDw}{PBBi/PBBw}$$
 Në këtë ekuacion, IHDx paraqet indeksin e performancës, ndërsa IHDi paraqet shumën e IHD-ve në ekonominë i

dhe IHDw shumën e IHD-ve në nivel global. PBBi paraqet PBB-në e ekonomisë i, ndërsa PBBw paraqet PBB-në globale.

tjera deri në shtator 2010 përfaqësuan një komponentë mjaft të rëndësishme në mbajtjen e vëllimit të IHD-ve në nivel të ngjashëm me vitin paraprak kur merret parasysh se format tjera të IHD-ve shënuan rënie të konsiderueshme. Kjo kategori ka një pjesëmarrje prej 37.3 milionë euro ose 18.3 përqind në gjithsej IHD-të në Kosovë. Fitimet e pashpërndara si kategori tjetër e rëndësishme në kuadër të IHD-ve deri në fund të tremujorit të tretë arritën vlerën e 36.3 milionë euro ose 17.8 përqind të IHD-ve që paraqet një rënie prej 4.7 përqind.

Aktiviteti ekonomik në të cilin më së shumti investohet nga kompanitë e huaja është sektori financiar, ku deri në fund të tremujorit të tretë u investuan 24.5 përqind e kapitalit të huaj në Kosovë. Investimet në këtë sektor kryesisht përbëhen nga investimet e fitimeve të pashpërndara të kompanive ekzistuese në Kosovë. Sektor tjetër i rëndësishëm në kuadër të IHD-ve është edhe industria e ndërtimit. Investimet në ndërtimtari arrijnë 17.0 përqind të gjithsej IHD-ve. Investimet në patundshmëri vazhduan të kenë një pjesëmarrje të konsiderueshme edhe gjatë vitit 2010. Pjesëmarrja e kësaj kategorie në IHD-të e përgjithshme deri në shtator 2010 ishte 14.3 përqind. Industria e prodhimit gjithashtu paraqet një kategori të rëndësishme për nga pjesëmarrja e IHD-ve. IHD-të në industrinë e prodhimit gjatë vitit 2010 përfaqësuan 13.7 përqind të gjithsej IHD-ve në Kosovë (Figura 12).

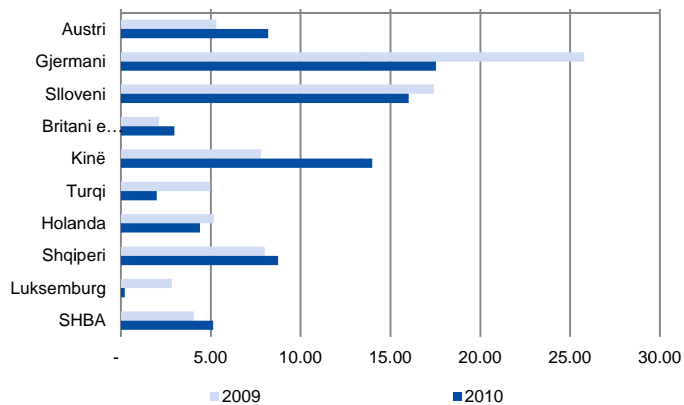
Figura 12. Struktura e IHD-ve sipas aktivitetit ekonomik



Burimi: BQK 2010

Origjina e investitorëve të huaj në Kosovë është kryesisht nga vendet e BE-së. Gjermania vazhdon të jetë vendi prej ku vijnë më së shumti IHD, përcjellë nga Sllovenia që paraqet vendin e dytë nga vëllimi i investimeve në Kosovë, ndërsa Austria dhe Kina gjithashtu kanë një pjesëmarrje të konsiderueshme në nivelin e përgjithshëm të IHD-ve. Vlera e akumuluar e investimeve nga Gjermania në Kosovë, përgjatë katër viteve të fundit, kalon shumë prej 200 milionë euro, ndërsa

Figura 13. Investimet e huaja sipas vendit të origjinës



Burimi: BQK 2010



investimet nga Sllovenia dhe Britania e Madhe arrijnë vlerën prej 180 milionë euro përkatësisht 165 milionë euro. Vlera e akumuluar e investimeve austriake në Kosovë ka arritur në afër 120 milionë euro.

#### 4.2.2 Portfolio investimet, investimet tjera dhe asetet rezervë

Portfolio investimet jashtë vendit shënuan rritje të konsiderueshme deri në fund të tremujorit të tretë. Pjesën më të madhe të portfolio investimeve e përbëjnë investimet e fondeve pensionale, ndërsa një pjesë e konsiderueshme e portfolio investimeve përbëhet nga investimet e bankave komerciale në instrumente të tregjeve financiare jashtë vendit. Vlera e portoflio investimeve jashtë vendit deri në fund të tremujorit të tretë 2010 arriti në 187.5 milionë euro, ndërsa gjatë vitit 2009 vlera e tyre ishte në 56.5 milionë euro. Rritja e portfolio investimeve mund të jetë edhe reflektim i stabilizimit i sektorit financiar në ekonominë e zhvilluara gjatë vitit 2010. Prej 187.5 milionë euro, 69.1 përqind janë investime të fondeve pensionale ndërsa pjesa e mbetur prej 30.9 përqind janë investime të bankave komerciale që operojnë në Kosovë. Pjesa më e madhe e këtyre mjeteve janë investuar në instrumente të tregut monetar, si p.sh. letra me vlerë, ndërsa një pjesë më e vogël e këtyre mjeteve janë investuar edhe në tregje të kapitalit.

Në kuadër të kategorisë së investimeve tjera, bilanci është pozitiv me vlerë prej 473 milionë euro, prej të cilave 85.7 përqind janë asete ndërsa 14.3 përqind janë detyrime. Asetet në kuadër të investimeve tjera shënuan rënie të konsiderueshme deri në fund të shtatorit 2010. Rënia në kuadër të aseteve të investimeve tjera ka qenë më e theksuar në kategoritë depozitave dhe valutave. Ndërsa, detyrimet vazhdojnë të dominohen nga kreditë tregtare të cilat përbëjnë 43.1 përqind të gjithsej detyrimeve në kuadër të kategorisë së investimeve tjera. Vlen të theksohet se kreditë tregtare ndaj kompanive kosovare kanë shënuar rënie të konsiderueshme. Në shtator 2010, vlera e kredive tregtare ishte 29.2 milionë euro, krahasuar me 118.3 milionë euro sa ishin deri në shtator 2009. Ky indikator mund të jetë tregues se aftësia paguese e bizneseve në Kosovë ka shënuar përmirësim të konsiderueshëm, duke shfaqur kështu nevojë më të ulët për kredi tregtare nga jashtë. Një kategori tjetër me pjesëmarrje të konsiderueshme (32.6 përqind ose 22.1 milionë euro) në kuadër të detyrimeve të kategorisë së investimeve tjera përbëhet nga kredia për qeverinë qendrore të Kosovës nga FMN-ja, e cila është pjesë e marrëveshjes së qeverisë së Kosovës me FMN-në. Vlera e përgjithshme e kësaj marrëveshje është 108.9 milionë euro, ndërsa deri në shtator 2010, Qeveria e Kosovës ka pranuar vetëm këstin e parë në shumë prej 22.1 milionë euro. Asetet rezervë të Kosovës deri në fund të tremujorit të tretë të vitit 2010 shënuan ngritje për 170.0 milionë euro.

## 5. Shtojca statistikore



## 1. Bilanci i pagesave

(Të dhëna jo kumulative, në milionë euro)

Përshkrimi	Llogaria rrjedhëse						Llogaria kapitale dhe financiare			GABIMET DHE LËSHIMET NETO
	Mallrat dhe shërbimet				Të hyrat	Transferet rrjedhëse	Llogaria kapitale	Llogaria financiare		
	Mallrat		Shërbimet							
2004	-208.2	-1,001.4	-983.1	-18.3	138.3	654.9	79.4	219	57.6	128.8
2005	-247.5	-1,086.9	-1,078.5	-8.3	139.1	700.3	72.7	18.9	53.8	174.8
2006	-226.1	-1,144.1	-1,173.1	29.0	158.8	759.2	-14.9	20.8	-35.7	240.9
2007	-354.1	-1,309.4	-1,368.0	58.6	186.3	769.1	91.3	16.5	74.8	262.8
2008	-628.7	-1,587.1	-1,668.2	81.1	164.0	794.4	462.8	10.4	452.4	165.9
2009 T1	-99.1	-296.3	-323.4	27.1	30.3	166.8	49.8	1.8	48.0	49.3
T2	-179.7	-396.1	-425.3	29.2	28.8	187.6	177.6	5.3	172.3	2.1
T3	-171.7	-409.1	-453.9	44.8	19.7	217.7	141.7	7.1	134.6	30.0
T4	-229.0	-438.5	-470.8	32.3	11.5	198.1	166.6	93.9	72.7	62.4
2010 T1	-90.2	-295.6	-318.1	22.5	37.6	167.8	40.1	9.0	31.1	50.1
T2	-224.9	-450.2	-432.2	-18.0	24.3	201.1	153.1	3.9	149.2	71.8
T3	-197.1	-501.1	-506.7	5.6	22.8	281.2	121.9	10.5	111.4	75.2

## 2. Shërbimet – neto

(Të dhëna jo kumulative, në milionë euro)

Përshkrimi	Bilanci											
	Transporti	Udhëtimi	Komunikacioni	Ndërtimi	Sigurimi	Financiare	Kompjuteri ke dhe informatike	E drejta e autorit dhe liçenca	Shërbime tjera	Personale, kulturore	Shërbime Qeveritare, jo të përfshira diku tjetër	
2004	-18.3	-28.1	27.0	12.0	1.0	-7.2	-1.6	-2.9	-1.7	-99.0	-0.3	82.4
2005	-8.3	-29.4	36.9	7.4	0.6	-7.4	-1.8	-4.1	-1.3	-91.1	-1.1	83.1
2006	29.0	-26.8	56.7	28.9	-0.8	-5.6	-2.4	0.2	0.2	-103.7	-0.2	82.4
2007	58.6	-36.3	61.7	42.1	-17.3	-8.7	-4.4	-2.8	-1.7	-55.2	-0.1	81.2
2008	81.1	-61.7	84.2	42.1	3.2	-12.1	0.1	-5.2	-3.2	-54.1	0.1	87.6
2009 T1	27.1	-15.8	28.4	12.6	0.8	-3.5	4.2	-0.3	0.4	-20.7	0.2	20.9
T2	29.1	-11.4	28.0	12.1	3.7	-1.8	...	-0.5	-2.6	-19.3	-0.1	21.0
T3	44.8	-15.2	33.2	19.0	4.0	0.1	-0.5	-0.7	-0.3	-14.8	0.3	19.7
T4	32.2	-20.3	38.1	14.6	2.3	-4.4	-0.2	...	-0.5	-15.8	0.3	18.1
2010 T1	22.5	-12.2	27.0	11.6	-1.9	-4.0	0.2	-0.2	-1.7	-10.0	-2.1	15.7
T2	-18.0	-17.3	30.9	12.9	-42.7	-3.7	...	0.2	-0.6	-12.1	-1.5	15.8
T3	5.6	-15.4	17.5	13.1	-3.9	-1.4	1.4	-1.5	0.2	-18.3	0.8	13.2

## 3. Shërbimet – kredi

(Të dhëna jo kumulative, në milionë euro)

Përshkrimi	Kredi											
	Transporti	Udhëtimi	Komunikacioni	Ndërtimi	Sigurimi	Financiare	Kompjuteri ke dhe informatike	E drejta e autorit dhe licenca	Shërbime tjera	Personale, kulturore	Shërbime Qeveritare, jo të përfshira diku tjetër	
2004	246.8	22.4	73.4	27.3	10.1	7.6	1.9	1.4	...	16.7	0.7	85.2
2005	265.0	22.3	88.2	31.5	14.6	7.6	1.8	2.0	...	10.5	0.6	86.0
2006	319.0	22.8	109.3	48.9	14.0	10.2	2.1	2.8	0.3	22.2	0.9	85.4
2007	335.0	31.6	111.5	56.6	2.9	11.5	1.5	1.7	0.1	32.4	0.5	84.7
2008	351.6	28.9	136.8	55.9	8.9	12.1	2.7	1.4	0.5	13.6	0.8	90.0
2009 T1(r)	98.6	6.6	40.1	15.9	3.4	2.5	4.5	0.3	0.9	2.6	0.2	21.5
T2 (r)	107.6	6.7	48.5	16.7	4.9	2.9	0.7	0.3	0.1	5.8	...	21.0
T3 (r)	123.3	9.6	55.4	20.5	4.7	7.0	...	0.1	0.2	5.7	0.4	19.8
T4 (r)	99.1	7.2	44.1	17.5	2.7	2.5	0.1	1.2	...	4.5	0.2	19.1
2010 T1(r)	91.7	7.2	42.5	16.2	0.8	1.8	0.3	0.4	0.2	6.1	0.2	16.0
T2 (r)	119.4	7.1	55.4	17.6	6.0	3.0	0.1	0.8	...	12.4	0.4	16.5
T3	151.2	10.7	69.7	20.6	16.8	6.3	2.3	0.3	0.3	8.1	1.0	15.2

## 4. Shërbimet – debi

(Të dhëna jo kumulative, në milionë euro)

Përshkrimi	Debi											
	Transporti	Udhëtimi	Komunikacioni	Ndërtimi	Sigurimi	Financiare	Kompjuteri ke dhe informatike	E drejta e autorit dhe licenca	Shërbime tjera	Personale, kulturore	Shërbime Qeveritare, jo të përfshira diku tjetër	
2004	-265.1	-50.5	-46.4	-15.3	-9.1	-14.8	-3.5	-4.3	-1.7	-115.7	-1.0	-2.8
2005	-273.3	-51.7	-51.3	-24.1	-14.0	-14.9	-3.6	-6.1	-1.3	-101.6	-1.7	-2.9
2006	-289.9	-49.6	-52.5	-20.0	-14.8	-15.8	-4.5	-2.5	-0.1	-125.9	-1.1	-3.0
2007	-276.5	-67.9	-49.7	-14.5	-20.2	-20.2	-5.9	-4.5	-1.8	-87.5	-0.7	-3.5
2008	-270.5	-90.6	-52.6	-13.8	-5.7	-24.2	-2.5	-6.5	-3.7	-67.6	-0.7	-2.4
2009 T1	-71.4	-22.3	-11.7	-3.3	-2.7	-6.0	-0.4	-0.6	-0.5	-23.3	-0.1	-0.6
T2	-78.4	-18.1	-20.4	-4.6	-1.2	-4.6	-0.7	-0.8	-2.7	-25.1	-0.1	0.0
T3	-78.5	-24.8	-22.2	-1.5	-0.7	-6.9	-0.5	-0.9	-0.5	-20.5	-0.1	-0.1
T4	-66.8	-27.5	-6.1	-2.8	-0.5	-6.9	-0.3	-1.1	-0.5	-20.2	0.1	-1.0
2010 T1(r)	-69.2	-19.4	-15.5	-4.6	-2.7	-5.8	0.0	-0.6	-1.9	-16.1	-2.2	-0.3
T2 (r)	-137.4	-24.4	-24.4	-4.7	-48.7	-6.7	-0.1	-0.6	-0.6	-24.5	-1.9	-0.7
T3	-145.6	-26.1	-52.2	-7.5	-20.6	-7.6	-0.9	-1.8	-0.2	-26.5	-0.2	-2.0

## 5. Të ardhurat

(Të dhëna jo kumulative në milionë euro)

Përshkrimi	Bilanci	Kredi			Debi		
			Kompenzimi i punëtorëve	Të hyrat nga investimet		Kompenzimi i punëtorëve	Të hyrat nga investimet
2004	138.3	158.4	143.0	15.4	-20.1	-0.7	-19.4
2005	139.1	170.5	145.9	24.5	-31.4	-0.7	-30.7
2006	158.8	187.8	147.3	40.5	-29.0	-0.7	-28.3
2007	186.3	235.7	155.6	80.1	-49.4	-0.8	-48.7
2008	164.0	233.3	176.2	57.1	-69.3	-0.8	-68.5
2009 T1	30.3	43.1	38.7	4.4	-12.8	-0.2	-12.6
T2	28.8	52.3	47.1	5.2	-23.5	-0.2	-23.3
T3	19.7	45.8	44.1	1.6	-26.1	-0.2	-25.8
T4	11.5	41.3	39.7	1.6	-29.8	-0.3	-29.5
2010 T1(r)	37.6	46.9	44.5	2.5	-9.4	-0.8	-8.5
T2 (r)	24.3	44.3	42.5	1.8	-20.1	-0.7	-19.4
T3	22.8	45.4	41.9	3.5	-22.6	-1.4	-21.2

## 6. Transferet rrjedhëse

(Të dhëna jo kumulative, në milionë euro)

Përshkrimi	Bilanci	Kredi			Debi		
			Qeveria qendrore	Transferet tjera		Qeveria qendrore	Transferet tjera
2004	654.9	823.8	379.5	444.2	-168.8	-7.6	-161.2
2005	700.3	859.0	354.1	504.8	-158.7	-6.2	-152.4
2006	759.2	885.1	327.4	557.7	-125.9	-7.5	-118.4
2007	769.1	862.2	251.4	610.8	-93.1	-6.3	-86.8
2008	794.4	898.9	261.6	637.3	-104.5	-5.4	-99.1
2010 T1	166.8	195.6	71.8	123.7	-28.7	-1.5	-27.2
T2	187.6	220.7	79.4	141.3	-33.1	-1.5	-31.6
T3	217.7	251.2	79.4	171.8	-33.5	-1.5	-32.0
T4	198.1	232.1	80.6	151.5	-34.0	-1.5	-32.5
2010 T1	167.8	194.0	56.7	137.3	-26.2	-1.0	-25.2
T2	201.1	227.3	76.2	151.1	-26.2	-2.0	-24.2
T3	281.2	312.0	127.9	184.1	-30.9	-4.6	-26.3

## 7. Llogaria financiare – neto

(Të dhëna jo kumulative, në milionë euro)

Përshkrimi	Bilanci											
	Investime direkte					Investimet portfolio	Investime tjera				Asetet rezervë	
	Kapitali aksionar	Fitimi i ri investuar	Transaksio- ne tjera kapitale	Kredi tregtare	Kreditë		Paraja e gatshme dhe depozitat	Asete tjera				
2004	57.6	42.9	30.4	9.1	3.5	-32.1	-66.0	63.4	3.7	-133.1	...	112.7
2005	53.8	107.6	65.6	16.8	25.2	-17.5	-68.7	64.1	24.1	-156.9	...	32.4
2006	-35.7	289.2	185.6	24.8	78.8	-65.4	-181.6	31.5	7.7	-220.8	...	-77.9
2007	74.8	431.0	276.4	4.16	113.0	-36.6	-29.4	67.7	9.4	-106.5	...	-290.3
2008	452.4	341.5	197.4	56.2	88.0	16.8	117.2	53.5	47.1	16.6	...	-23.1
2010 T1	48.0	49.7	36.6	5.4	7.7	3.8	38.2	22.6	16.7	-1.1	...	-43.7
T2	172.3	62.1	42.5	14.1	5.5	23.4	58.9	64.3	20.1	-25.6	...	27.9
T3	134.6	83.3	63.1	18.6	1.7	-27.1	158.5	29.4	13.7	55.9	59.5	-80.2
T4	72.7	78.5	58.4	11.7	8.3	-56.6	-139.4	-13.3	-119.4	-6.7	...	190.3
2010 T1	30.7	59.3	44.3	1.9	13.1	-91.7	71.5	-13.7	-24.5	109.7	...	-8.3
T2	149.9	53.3	23.2	16.5	13.7	-45.9	184.0	8.5	2.6	172.9	...	-41.6
T3	111.4	78.4	49.8	18.0	10.6	-50.0	217.7	28.6	17.6	171.4	...	-134.7

## 8. Llogaria financiare – investimet në ekonominë raportuese

(Të dhëna jo kumulative, në milionë euro)

Përshkrimi	Investimet në ekonominë raportuese										
	Investimet direkte					Investimet portfolio	Investime tjera				
	Kapitali aksionar	Fitimi i ri investuar	Transaksione tjera kapitale	Kredi tregtare	Kreditë		Paraja e gatshme dhe depozitat	Detyrimet tjera			
2004	105.0	42.9	30.4	9.1	3.5	-	62.0	49.1	15.3	-2.4	.
2005	180.2	107.6	65.6	16.8	25.2	-	72.6	51.9	17.2	3.6	.
2006	331.8	294.8	191.2	24.8	78.8	-	37.0	26.3	10.7	0.0	.
2007	519.6	440.7	286.1	4.16	113.0	-	78.9	68.7	13.8	-3.6	.
2008	503.5	366.5	222.3	56.2	88.0	-	137.0	64.3	48.4	24.2	.
2010 T1	99.0	53.1	40.0	5.4	7.7	.	45.9	23.7	26.7	-4.5	.
T2	158.2	64.6	44.9	14.1	5.5	-	93.6	65.6	8.5	19.4	.
T3	185.8	85.5	65.3	18.6	1.7	-	100.3	28.9	11.0	0.9	59.5
T4	-42.8	80.9	60.9	11.7	8.3	.	-123.7	-12.3	-119.0	7.6	.
2010 T1	70.6	62.8	47.8	1.9	13.1	.	7.8	-9.9	-9.3	27.0	.
T2	76.7	62.3	32.2	16.5	13.7	.	14.4	9.8	3.5	1.1	.
T3	124.5	78.9	50.4	18.0	10.6	.	45.6	29.3	20.6	-4.3	.

## 9. Llogaria financiare – investimet jashtë vendit

(Të dhëna jo kumulative, në milionë euro)

Përshkrimi	Investimet jashtë vendit											
	Investimet direkte					Investimet portfolio	Investime tjera				Asetet rezervë	
	Kapitali aksionar	Fitimi i riinvestuar	Transaksio ne tjera kapitale	Kreditë tregtare	Kreditë		Paraja e gatshme dhe depozitat	Asetet tjera				
2004	-47.4	...	...	.	.	-32.1	-128.0	14.2	-11.7	-130.6	...	112.7
2005	-126.5	...	...	.	.	-17.5	-141.3	12.2	6.9	-160.5	...	32.4
2006	-367.5	-5.6	-5.6	.	.	-65.4	-218.7	5.2	-2.9	-220.9	...	-77.9
2007	-444.9	-9.7	-9.7	.	.	-36.6	-108.3	-0.9	-4.5	-102.9	...	-290.3
2008	-51.1	-25.0	-25.0	.	.	16.8	-19.8	-10.8	-1.4	-7.7	...	-23.1
2010 T1	-51.0	-3.4	-3.4	.	.	3.8	-7.7	-12	-10.0	3.5	...	-43.7
T2	14.1	-2.5	-2.5	.	.	23.4	-34.7	-13	11.6	-45.0	...	27.9
T3	-51.3	-2.2	-2.2	.	.	-27.1	58.2	0.5	2.7	55.0	...	-80.2
T4	115.4	-2.5	-2.5	.	.	-56.6	-15.7	-1.0	-0.5	-14.3	...	190.3
2010 T1	-39.8	-3.5	-3.5	.	.	-91.7	63.7	-3.8	-15.2	82.7	...	-8.3
T2	106.4	-9.0	-9.0	.	.	-45.9	169.5	-1.3	-0.9	171.7	...	-8.3
T3	-13.1	-0.5	-0.5	.	.	-50.0	172.2	-0.7	-2.9	175.8	...	-134.7

## 10. Dërgesat e emigrantëve – sipas kanaleve

(Të dhëna jo kumulative, në milionë euro)

Përshkrimi	Dërgesat hyrëse të emigrantëve			
		Bankat komerciale	Agjencitë për transferin e mjeteve	Të tjera
2004	357.0	.	.	.
2005	418.0	.	.	.
2006	467.1	135.1	184.7	147.3
2007	515.6	137.1	198.7	179.8
2008	535.4	126.3	213.1	196.0
2010 T1	101.2	22.3	45.8	33.1
T2	121.6	26.1	51.6	43.8
T3	150.4	27.6	50.7	72.1
T4	132.4	24.0	58.7	49.7
2010 T1	106.6	25.9	46.0	34.7
T2	119.2	25.4	50.9	42.9
T3	141.2	20.4	53.0	67.9



## 11. Dërgesat e emigrantëve – sipas shteteve

(Të dhëna jo kumulative, në milionë euro)

Përshkrimi	Gjermania	Zvicra	Italia	Austria	Belgjika	SHBA	Suedia	Franca	Norvegjia	Kanadaja	Anglia	Danimarka	Finlanda	Holanda	Slovenia	Tjera
2009	37.7	15.9	13.1	6.2	2.8	2.8	3.7	3.9	1.9	2.2	1.5	1.9	1.1	1.2	1.4	2.6
2010 T1	34.9	21.4	10.5	5.3	3.7	3.5	3.3	3.4	2.6	1.6	1.6	1.0	1.1	1.1	1.0	4.2
T2	39.4	19.7	11.3	6.1	2.9	2.6	2.9	4.0	2.4	1.8	1.3	0.9	0.9	1.2	1.4	1.5
T3	37.4	21.2	9.8	6.0	2.8	2.6	3.5	3.8	2.8	2.1	1.3	0.9	1.1	1.0	1.5	2.2
T4	38.1	22.0	9.8	5.5	2.8	2.3	3.2	3.9	3.2	1.9	1.3	0.8	1.1	1.2	1.3	1.7
2010 T1	34.8	21.0	8.8	5.7	2.6	3.9	3.1	3.5	2.8	1.3	1.5	0.9	1.1	1.1	3.4	4.4
T2	34.7	20.7	7.9	3.9	2.9	4.7	3.1	3.6	3.1	2.0	1.7	0.6	0.7	1.0	3.7	5.9
T3	33.2	21.4	7.0	6.5	2.5	4.8	3.4	4.0	2.5	2.3	1.6	0.6	0.9	1.0	5.6	2.7

## 12. Investimet e huaja direkte – sipas aktivitetit

(Të dhëna jo kumulative, në milionë euro)

Përshkrimi	Shërbimet financiare	Prodhimi	Patundshmëria	Transporti dhe telekomunikacioni	Elektriciteti	Minierat	Ndërtimi	Industria përpunuese	Bujqësia	Shërbime tregtare, pastrimi, mbledhja	Këshillimi, operimi, hulumtimi	Aktiviteti sanitar	Tjera
2007	23.1	9.0	7.0	29.3	0.6	9.4	1.2	8.0	1.8	2.9	1.0	2.9	3.8
2008	34.9	6.0	16.8	13.8	4.5	4.7	3.7	8.5	2.3	2.7	0.6	0.6	0.9
2009	25.5	17.1	14.9	7.4	2.9	2.4	12.0	2.4	4.4	5.5	0.9	0.8	3.8
2010 T1	16.8	18.7	19.2	8.6	0.0	1.0	17.5	10.5	1.5	2.6	1.4	1.1	1.2
T2	27.1	18.7	9.7	2.5	0.1	0.2	15.9	11.0	0.1	5.7	4.8	1.9	2.3
T3	29.4	3.6	14.1	8.2	0.2	12.8	17.6	7.5	0.1	3.2	2.4	...	1.0

## 13. Investimet direkte – vendet kryesore

(Të dhëna jo kumulative, në milionë euro)

Përshkrimi	Gjithsej prej të cilave:												
	Slovenia	Gjermania	Austria	Zvicra	UK	Turqia	Holanda	Shqipëria	SHBA	Franca			
2007	440.7	56.2	48.1	35.4	9.7	116.2	5.4	41.2	3.4	8.8	8.6		
2008	366.5	44.3	44.0	51.3	32.1	36.6	23.8	22.5	21.9	4.8	3.5		
2009	281.6	50.8	75.2	15.5	22.7	6.2	14.5	15.1	23.3	11.8	6.0		
2010 T1	62.8	17.4	11.6	4.1	8.4	1.9	1.7	0.3	3.5	3.7	1.1		
T2	62.3	3.7	9.9	5.6	6.1	3.4	1.1	0.9	9.4	5.6	0.8		
T3	78.9	11.5	14.3	7.0	14.0	0.7	1.2	7.8	5.0	1.2	1.1		

## 14. Eksportet sipas partnerëve tregtarë – partnerët kryesor

(Kumulative brenda vitit kalendarik, në milionë euro)

Përshkrimi	Gjithsej									
	Evropa									Vendet jo Evropiane
	Bashkimi Evropian						CEFTA	Vendet tjera Evropiane		
	BE 15	BE 10	BE 2							
2001 Dhjetor	10.6	...	...	...	...	...	...	...	...	...
2002 Dhjetor	27.6	...	...	...	...	...	...	...	...	...
2003 Dhjetor	35.6	35.1	14.9	13.7	1.0	0.2	18.2	2.0	0.5	
2004 Dhjetor	56.6	55.5	16.6	15.0	1.2	0.4	23.5	15.4	1.0	
2005 Dhjetor	56.3	54.2	21.8	19.2	1.5	1.2	29.9	2.6	2.0	
2006 Dhjetor	110.8	109.4	42.3	23.4	5.2	13.7	51.7	15.4	1.3	
2007 Dhjetor	165.1	156.8	69.3	53.1	5.1	11.1	65.1	22.4	8.3	
Nëntor	187.7	162.4	88.8	78.7	7.8	2.4	58.3	15.3	25.4	
2008 Dhjetor	198.5	171.1	94.0	80.8	10.5	2.7	61.5	15.6	27.3	
Janar	7.1	5.7	3.0	2.6	0.3	0.1	2.2	0.5	1.4	
Shkurt	14.8	12.5	6.7	6.1	0.5	0.1	4.8	1.0	2.3	
Mars	25.1	21.0	10.2	9.1	1.0	0.1	7.9	2.8	4.1	
Prill	35.3	30.1	14.6	12.6	1.4	0.6	11.1	4.4	5.2	
Maj	48.3	42.5	19.4	16.9	1.8	0.7	17.2	5.9	5.8	
Qershor	64.0	57.7	27.3	24.2	2.1	1.0	23.1	7.4	6.2	
Korrik	78.8	69.3	31.2	27.4	2.3	1.4	28.3	9.8	9.4	
Gusht	94.2	83.5	39.1	34.8	2.7	1.6	33.5	10.9	10.6	
Shtator	111.4	97.9	46.1	40.9	3.1	2.1	38.1	13.7	13.5	
Tetor	130.8	114.1	54.6	48.8	3.6	2.2	44.1	15.4	16.7	
Nëntor	149.0	130.4	64.3	57.6	4.0	2.6	48.4	17.7	18.6	
2009 Dhjetor	165.3	144.2	71.3	64.0	4.3	2.9	53.5	19.5	21.1	
Janar	15.8	12.1	7.9	6.9	0.3	0.7	3.6	0.7	3.6	
Shkurt	31.4	26.2	17.0	15.3	0.7	1.1	7.5	1.6	5.2	
Mars	52.6	45.7	29.7	26.3	1.5	1.9	13.1	2.9	6.8	
Prill	78.0	65.7	41.0	36.3	2.4	2.4	18.8	5.9	12.3	
Maj	111.0	92.2	55.8	50.4	2.6	2.8	25.1	11.3	18.8	
Qershor	141.7	117.0	68.7	62.1	3.3	3.2	34.0	14.4	24.7	
Korrik	162.9	133.1	78.0	70.1	3.9	4.1	39.1	15.9	29.9	
Gusht	189.2	150.5	85.8	76.6	4.4	4.9	45.8	18.8	38.7	
Shtator	214.3	169.9	95.2	84.2	5.3	5.7	53.5	21.1	44.5	

## 15. Importet sipas partnerëve tregtarë – partnerët kryesorë

(Kumulative brenda vitit kalendarik, në milionë euro)

Përshkrimi	Gjithsej importi								
	Evropa	Bashkimi Evropian			CEFTA	Vende tjera Evropiane	Vende jo Evropiane		
		BE 15	BE 10	BE 2					
2001 Dhjetor	684.5								
2002 Dhjetor	854.8								
2003 Dhjetor	973.1	842.2	276.2	174.0	68.5	33.7	443.6	122.4	130.9
2004 Dhjetor	1,063.3	947.1	424.7	284.0	93.4	47.3	368.7	153.6	116.2
2005 Dhjetor	1,157.5	1,017.5	439.7	296.3	98.5	44.9	440.4	137.5	139.9
2006 Dhjetor	1,305.9	1,153.6	454.3	286.5	104.9	62.9	536.3	163.0	152.3
2007 Dhjetor	1,576.2	1,350.4	572.9	382.7	118.0	72.3	579.6	197.9	225.8
Nëntor	1,725.0	1,478.8	612.1	425.0	134.3	52.9	656.5	210.2	246.2
2008 Dhjetor	1,928.2	1,654.8	702.0	490.4	150.9	60.6	717.8	235.0	273.4
Janar	101.3	81.8	33.3	23.1	6.2	4.0	28.6	20.0	19.5
Shkurt	228.9	192.2	80.6	56.8	17.3	6.5	69.7	41.9	36.7
Mars	368.8	313.0	139.5	101.0	28.5	9.9	114.8	58.7	55.7
Prill	522.7	446.8	198.4	145.3	39.0	14.1	172.5	76.0	75.8
Maj	690.1	589.7	261.5	191.5	51.8	18.2	232.6	95.6	100.4
Qershor	857.0	734.6	328.2	241.8	62.8	23.5	295.1	111.3	122.4
Korrik	1,028.2	884.3	395.2	291.3	75.6	28.3	361.4	127.7	143.9
Gusht	1,210.4	1,041.6	466.2	344.6	88.4	33.1	432.1	143.3	168.8
Shtator	1,383.3	1,191.2	536.8	398.0	100.8	38.0	497.2	157.2	192.1
Tetor	1,570.4	1,350.7	611.5	454.4	113.1	44.0	562.9	176.2	219.8
Nëntor	1,738.7	1,493.4	676.5	501.8	125.9	48.8	625.7	191.2	245.3
2009 Dhjetor	1,935.5	1,659.2	755.0	559.8	141.3	54.0	692.5	211.7	276.3
Janar	103.4	84.6	32.3	22.8	6.6	2.9	38.6	13.8	18.8
Shkurt	230.7	191.1	82.5	59.5	17.6	5.4	78.5	30.1	39.6
Mars	390.0	331.1	148.2	109.3	29.5	9.4	136.5	46.5	58.9
Prill	570.2	491.6	222.8	164.6	45.5	12.7	204.3	64.5	78.7
Maj	750.8	649.4	295.2	219.3	59.1	16.8	270.4	83.7	101.5
Qershor	938.7	805.1	363.7	270.1	73.2	20.5	341.1	100.3	133.6
Korrik	1,154.7	995.8	453.4	335.0	88.7	29.7	420.3	122.1	159.0
Gusht	1,361.7	1,173.9	527.2	388.4	104.8	34.1	506.4	140.3	187.8
Shtator	1,553.1	1,339.3	597.9	439.3	119.9	38.6	586.3	155.2	213.7

## 16. Importet sipas partnerëve tregtarë dhe grupeve kryesore të mallrave

(Kumulative brenda vitit kalendarik, në milionë euro)

Përshkrimi	Gjithsej deri në shtator 2010												
	I. Kafshët e gjalla dhe prodhimet blegotralë	II. Perimet	III. Yndyrnat dhe vajrat ushqimorë nga kafshët ose perimet	IV. Artikuj ushqimorë të përgaditur, pije dhe duhan	V. Produkte minerale	VI. Produkte të industrisë kimike ose industrive të ngjashme	VII. Plastika, goma dhe artikuj prej tyre	XI. Tekstilët dhe artikuj prej tyre	XIII. Artikuj prej guri, llaçi, qeramike dhe xhami	XVI. Makineritë, veglat, pajisjet elektrike, etj.	XVII. Mjetet e transportit	XVIII. Instrumente optikë, njëkësor, dhe muzikor	
Gjithsej	1,553.1	66.1	78.4	13.7	191.0	304.2	105.4	78.5	48.7	63.5	208.0	101.7	17.8
Evropa	1,338.2	37.8	63.1	13.3	182.3	282.1	99.4	67.2	30.6	53.4	171.5	91.1	12.0
Bashkimi Evropian (BE)	597.7	27.8	16.2	3.5	69.6	64.2	54.3	36.8	7.4	23.9	121.8	87.7	10.6
BE 15, prej të cilave:	439.1	10.5	12.1	1.0	37.6	60.2	33.8	28.9	5.7	17.3	93.4	85.5	9.0
Austria	23.2	0.5	0.5	0.0	9.3	0.6	3.7	1.3	0.1	0.3	2.4	0.4	0.3
Franca	19.2	0.1	0.2	0.0	1.4	0.0	3.3	1.1	0.0	0.1	4.3	7.5	0.4
Gjermania	201.9	6.2	0.3	0.1	14.2	4.4	8.5	17.6	0.9	1.6	55.6	67.6	5.4
Greqia	78.5	0.2	4.4	0.1	4.0	50.9	5.6	3.8	0.2	1.8	2.1	0.0	0.2
Italia	67.8	0.8	3.8	0.6	5.6	3.9	7.6	2.5	0.9	7.1	18.9	4.6	1.4
Holanda	10.7	2.5	2.4	0.2	1.4	0.2	0.5	1.0	0.6	0.0	0.7	0.3	0.2
Spanja	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Suedia	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Mbretëria e Bashkuar	8.9	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	2.2	0.2	0.2	0.0	1.9	2.4	0.3
BE 10, prej të cilave:	119.9	16.5	3.3	0.1	27.2	0.6	17.5	6.0	0.8	2.3	17.9	2.1	1.4
Republika Çeke	14.1	0.8	0.0	0.0	0.2	0.4	2.2	1.0	0.0	0.4	3.0	1.4	0.0
Polonia	28.3	2.3	0.1	0.0	13.7	0.0	1.8	0.7	0.0	0.3	1.8	0.1	0.1
Hungaria	21.7	6.4	2.9	0.1	3.1	0.0	1.6	1.6	0.1	0.6	2.2	0.2	0.4
Sllovenia	51.1	7.0	0.3	0.0	9.2	0.1	11.3	2.3	0.6	0.4	10.1	0.2	0.9
BE 2	38.6	0.8	0.7	2.4	4.8	3.5	3.0	1.9	0.9	4.3	10.6	0.2	0.1
Bulgaria	24.4	0.8	0.6	2.4	3.9	2.0	1.5	1.3	0.9	3.4	3.2	0.1	0.1
Rumania	14.2	0.0	0.1	0.0	0.9	1.5	1.5	0.6	0.1	0.9	7.4	0.0	0.0
Vende tjera evropiane	154.9	0.3	8.3	0.3	16.6	29.6	10.7	8.7	20.6	3.7	20.9	2.0	1.2
prej të cilave:													
Turqia	106.6	0.3	8.0	0.3	16.0	1.7	6.6	7.4	19.9	3.2	14.1	1.4	0.5
Zvicra	13.6	0.0	0.1	0.0	0.2	0.1	2.2	1.2	0.5	0.1	5.6	0.6	0.6
CEFTA	585.6	9.6	38.7	9.5	96.1	188.3	34.4	21.7	2.5	25.8	28.7	1.3	0.2
Shqipëria	53.2	0.2	2.9	0.5	0.8	17.5	0.1	0.5	0.0	0.2	0.5	0.0	0.0
Bosnja dhe Hercegovina	64.9	2.2	0.4	0.8	7.6	16.6	2.1	0.3	0.0	0.4	4.1	0.3	0.1
Kroacia	43.2	0.8	1.5	0.2	10.9	9.1	5.0	2.7	0.1	1.4	6.1	0.4	0.0
Mali i Zi	8.3	0.0	0.0	0.0	1.7	0.6	0.0	0.2	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
Maqedonia	231.9	1.8	8.7	0.2	30.9	130.4	12.0	8.2	1.1	4.0	5.4	0.1	0.0
Serbia	184.1	4.5	25.3	7.8	44.1	14.0	15.1	9.8	1.2	19.9	12.3	0.7	0.1
Vende tjera jo Evropiane	215.0	28.3	15.3	0.4	8.7	22.1	6.0	11.3	18.1	10.1	36.5	10.5	5.9
prej të cilave:													
Shtetet e Bashkuara	23.2	11.0	0.1	0.0	0.2	0.0	1.8	0.2	0.6	0.0	3.8	1.3	2.2
Kina	93.6	0.1	1.2	0.0	1.0	0.1	2.1	6.7	12.6	9.2	21.4	2.1	1.5
Brazil	2.12	14.9	1.1	0.0	4.3	0.0	0.4	0.1	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0
Japonia	8.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.3	0.0	0.0	2.7	3.7	1.5
Tjera	42.3	0.6	11.3	0.2	0.7	14.6	0.3	2.5	2.7	0.4	4.7	1.7	0.4





Rruga e Garibaldi, Nr.33, Prishtinë, Kosovë  
Tel: +381 38 222 055; Faks: +381 38 243 763  
Web: [www.bqk-kos.org](http://www.bqk-kos.org)